

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
POWIATU SKIERNIEWICKIEGO
NA LATA 2024-2030**

Spis treści

I CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
I 1. Wstęp	4
I 2. Podstawa prawna.....	5
1.3. Uwarunkowania prawne.....	5
1. 4. Spójność z dokumentami międzynarodowymi, krajowymi oraz samorządowymi	7
1.4.1. Dokumenty na poziomie międzynarodowym.....	7
1.5.2. Dokumenty na poziomie krajowym	7
I 5.3. Dokumenty na poziomie regionalnym	11
II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	13
II 1. Lokalizacja.....	13
II 2. Demografia – grupy społeczne	14
II 3. Pomoc społeczna	17
II 3.1. Wskaźnik deprywacji lokalnej.....	17
II 3.2. Kadra PCPR.....	17
II 3.3. Finansowanie	17
II 3.4. Skierniewicki CUŚ	18
II 3.5. Domy Pomocy Społecznej.....	19
II 4. Rynek pracy, bezrobocie, przedsiębiorczość	20
II 4.1. Rynek pracy	20
II 4.2. Bezrobocie	20
II 4.3. Przedsiębiorczość.....	23
II 5. System pieczy zastępczej.....	24
II 5.1. Podstawy prawne	24
II 5.2. Rodzinna piecza zastępcza.....	25
II 5.3. Instytucjonalna piecza zastępcza	28
II 5.4. Wsparcie dla rodzin zastępczych.....	30
II 6. Przeciwdziałanie przemocy domowej	31
II 6.1. Procedura z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	31
II 6. 2. Dozór kuratorski	32
II 6. 3. Dane Komendy Powiatowej Policji – interwencje domowe i przestępczość przeciwko rodzinie i opiece	33
II 6. 4. Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.....	35
II 7. Potencjał podmiotów ekonomii społecznej	36
II 7. 1. Analiza potencjału.....	36
II 7. 2. Wykaz NGO.....	40

II 7.3. Zakład Aktywności Zawodowej Balcerów	70
II 8. Sytuacja oświatowa	71
II 8.1. Placówki oświaty	71
II 8.2. Zespoły Szkół	72
II 8.3. Działania Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skierniewicach.....	74
II 10. Sytuacja osób niepełnosprawnych	76
II 12. Kultura	77
II 12. 1. Instytucje kultury	77
II 12.2. Cykliczne wydarzenia.....	78
II 12.3. Popularyzacja kultury	79
II 13. Stan bezpieczeństwa publicznego.....	79
II 13.1. Przestępczość	79
II 13.2. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe	80
II 14. Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura	80
II 15. Przeciwdziałanie uzależnieniom.....	81
II 16. Zasoby instytucjonalne Powiatu umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych – stan pomocy społecznej.....	83
III. BILANS STRATEGICZNY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE POWIATU SKIERNIEWICKIEGO – ANALIZA SWOT.....	84
IV. CZĘŚĆ STRATEGICZNA	86
IV 1. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych	86
IV 2. Cele polityki społecznej	87
IV 3. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	90
V CZĘŚĆ ZARZĄDCZA.....	91
V 1. Zarządzanie realizacją strategii.....	91
V 2. Monitoring, wdrażanie, aktualizowanie Strategii	91
V 3. Finansowanie Strategii	92

I CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

I 1. Wstęp

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skierniewickiego na lata 2024-2030 wytycza cele i zadania pomocy społecznej w Powiecie Skierniewickim na okres najbliższych siedmiu lat. Zawarte w niniejszym dokumencie cele i działania uwzględniają główne obszary życia społecznego, które powinny być przedmiotem zainteresowania władz samorządu.

Polityka społeczna obejmuje działalność państwa i innych podmiotów, nastawiona głównie na wspomaganie zmarginalizowanych lub zagrożonych marginalizacją grup społecznych oraz działań nastawionych na podnoszenie jakości życia i kreowanie postępu, „jest wyrazem dążenia do określonego ładu społeczno-gospodarczego, umożliwiającego obywatelom zaspokajanie potrzeb uznanych za społecznie ważne”¹.

Strategia stanowi dokument nadrzędny względem opracowywanych programów z zakresu polityki społecznej na szczeblu powiatowym. Strategia ma charakter otwarty co oznacza, że w czasie jej obowiązywania poszczególne elementy i działania mogą podlegać modyfikacji, aby zostać dostosowane do aktualnie panującej sytuacji społecznej.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skierniewickiego jest dokumentem ma za zadanie służyć redukowaniu skali lokalnych, negatywnych zjawisk społecznych m.in. poprzez wspieranie rodziny, zwiększanie efektywności pracy instytucji pomocy społecznej, dostarczeniu godnych warunków do życia osobom starszym oraz niepełnosprawnym, a także zapobieganiu marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Niniejsza strategia składa z pięciu części:

- wprowadzającej (uzasadnienie merytoryczne i prawne),
- diagnostycznej (diagnoza sytuacji społecznej),
- analitycznej (analiza SWOT w zakresie polityki społecznej),
- strategicznej (wyznaczenie celów strategicznych, zadań i wskaźników),
- zarządczej (określenie podstawowych zasad realizacji, monitorowania i finansowania strategii).

Punktem wyjścia do opracowania diagnozy sytuacji społecznej zawartej w strategii stanowiły analiza przeprowadzona metodą:

- *desk researach* (dokumenty zastane w postaci materiałów i analizy danych statystycznych gromadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz inne udostępnione przez instytucje z terenu Powiatu oraz GUS),
- analizy wyników badań ankietowych przeprowadzonych w maju wśród mieszkańców powiatu.

---

¹ M. Wronka-Pośpiech, A. Frączkiewicz-Wronka, Innowacje – przesłanki wyłaniania się nowego paradygmatu polityki społecznej, w: M. Grewiński, A. Karwacki (red.), Innowacyjna polityka społeczna, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Janusza Korczaka w Warszawie, Warszawa 2015, s. 28

I 2. Podstawa prawna

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych na szczeblu Powiatu wynika z **art. 16 b ust. 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).

Zgodnie z art. 16b ust. 1:

„Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej”.

Natomiast w myśl ust. 2 strategia zawiera w szczególności:

„1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;

2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

3. określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań”.

Zgodnie z ust. 3:

„Strategia, o której mowa w ust. 1, opracowana przez gminę i powiat określa usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy:

„opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

1.3. Uwarunkowania prawne

Wśród aktów prawnych nakładających na organy samorządowe szczeblu powiatowego obowiązki w zakresie polityki społecznej należy w szczególności wskazać na:

W zakresie przepisów ustrojowych i proceduralnych:

- Konstytucję RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.),

- Ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2023 poz. 901, 1693, 1938, 2760),
- Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. 2023 poz. 571),
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2809),
- Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. 2024, poz. 107),

W zakresie wspierania rodziny i dziecka:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177.),
- Ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. 2024 poz. 338),
- Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923),
- Ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 421),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2424).
- Ustawę z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 323),
- Ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U. 2023 poz. 1993),
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 424),
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. 2022 poz. 1700, z 2023 r. poz. 289, 1860),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 nr 292 poz. 1720)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz.U. 2023 poz. 2452).

W zakresie ochrony zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom:

- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151),

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023 poz. 1939),
- Ustawę z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. z 2023 r. poz. 1718).

1. 4. Spójność z dokumentami międzynarodowymi, krajowymi oraz samorządowymi

1.4.1. Dokumenty na poziomie międzynarodowym

W kontekście tworzenia i realizowania niniejszej Strategii należy zwrócić uwagę na płaszczyźnie międzynarodowej w szczególności na **Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030** przyjętą 25 września 2015r., w której określono ambitny plan służący poprawie życia ludzi na całym świecie. Tak, jak inne państwa OECD, Polska poszukuje obecnie metod na możliwie najpełniejszą realizację założeń Agendy oraz osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.

Celem **Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030** jest poprawa życia osób z niepełnosprawnościami w nadchodzącej dekadzie w UE i poza nią. Strategia zwraca uwagę, aby osoby niepełnosprawne dysponowały m.in. równymi szansami w dostępie do uczestnictwa z życiu społecznym i gospodarczym, bez ograniczeń w przemieszczaniu się na terenie UE – niezależnie od ich potrzeb w zakresie wsparcia oraz nie doświadczały dyskryminacji.

Celem **Strategii UE w Dziedzinie Narkotyków na lata 2021-2025** jest m.in. ochrona i promowanie zdrowia publicznego oraz zwiększenie kompetencji zdrowotnych. W strategii przyjęto oparte na dowodach, zintegrowane, zrównoważone i multidyscyplinarne podejście do zjawiska narkotyków na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym. Na podstawie Strategii UE w Dziedzinie Narkotyków na lata 2021-2025 został przyjęty **Plan działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021-2025**, który realizuje założenia i cele strategii, jest zgodny z podejściem w niej przyjętym oraz opiera się na tych samych dokumentach oraz informacjach. Plan działania opiera się na zasadach, wartościach i przepisach prawnych, które leżą u podstaw strategii.

1.5.2. Dokumenty na poziomie krajowym

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia obejmująca horyzont czasowy co najmniej 15 lat. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięciu tego celu mają służyć działania realizowane w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski(dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały wytyczone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono kierunkami interwencji. Do celów rozwojowych zaliczono następujące:

wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji; zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym; poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki; stworzenie Polski Cyfrowej; rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia; zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego; stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej; wzrost społecznego kapitału rozwoju.

16 lutego 2016 r. Rada Ministrów przyjęła **Strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju na rok 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**. Ten dokument zawiera opis wyzwań, jakie stoją przed polską gospodarką, a także wymienia przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, koncentrując propozycje działań wokół pięciu filarów rozwojowych. Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną oraz powiązane z nią zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w aspekcie gospodarczym, społecznym oraz przestrzennym do 2020 r. z perspektywą do 2030 r. Strategia stanowi narzędzie do elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi w kraju i wskazuje niezbędne działania oraz instrumenty realizacyjne - projekty flagowe i strategiczne, zapewniające jej wdrożenie. W dokumencie określono także system koordynacji i realizacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki oraz społeczeństwem.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. Założeniem tego dokumentu jest lepsze wykorzystanie potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Dzięki przyjętym założeniom Polska powinna stać się miejscem atrakcyjnym pod względem inwestycyjnym, głównie za sprawą tworzenia dobrych warunków do: życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, czego konsekwencją ma być lokowanie na terenie kraju nowych inwestycji i tworzenie trwałych miejsc pracy. Istotnym jest przy tym zapewnienie wysokiego poziomu edukacji formalnej i pozaformalnej, odpowiedniego poziomu opieki zdrowotnej, przebudowa systemu wsparcia osób w podeszłym wieku. Kluczowe są również: przeciwdziałanie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu. Ponadto stwarzanie warunków do poprawy diety jest kluczową kwestią dla rozwoju kapitału ludzkiego, zwłaszcza biorąc pod uwagę postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Ważna jest również rola ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej oraz społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, jako istotnych czynników sprzyjających ograniczaniu społecznych skutków kryzysu i budowaniu wspólnych wartości społeczno-gospodarczych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 zakłada przyjęcie czterech głównych celów, które obejmują:

1. Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
2. Poprawę zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej;
3. Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
4. Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 – za cel główny przyjęła wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Cel główny SRKS 2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

W Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego przyjęto, że digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie zbiorów dziedzictwa kulturowego za pomocą Internetu należą do najważniejszych przedsięwzięć prowadzących do rozwoju kultury cyfrowej w Polsce. Szczególnie istotne dla tej koncepcji będzie podnoszenie kompetencji cyfrowych kadr instytucji kultury i archiwów, unowocześnianie usług wraz z wzmacnianiem ich zaplecza technologicznego oraz upowszechnianie rozwiązań cyfrowych wśród instytucji kultury zlokalizowanych poza obszarem działalności ośrodków wiodących.

Strategia kładzie nacisk na promowanie nowych technologii takich, jak sztuczna inteligencja lub automatyzacja - możliwych do wykorzystania w sztuce i branżach kreatywnych. Podkreślana jest także potrzeba archiwizacji wybranej grupy stron internetowych jako rzetelnego źródła wiedzy i referencji.

Ponadto, jako kluczową określono rolę archiwów państwowych w procesach zarządzania dokumentacją elektroniczną i przetwarzania informacji o potencjalnej wartości historycznej, co wynika z wykorzystywania systemów teleinformatycznych do świadczenia usług drogą elektroniczną w administracji publicznej.

Działania ukierunkowane na technologie cyfrowe w zakresie rozwoju potencjału kreatywnego społeczeństwa kontynuacja procesów związanych z digitalizacją, przechowywaniem i udostępnianiem zasobów dziedzictwa cyfrowego; modernizacja infrastruktury archiwów państwowych i zwiększenie ich dostępności dla instytucji publicznych; utworzenie regionalnych i ponadregionalnych pracowni digitalizacyjnych obsługujących beneficjentów z mniejszych miejscowości i województw; budowa sieci ośrodków rozwoju kompetencji medialnych i kreatywnych; zapewnienie jednego punktu dostępu do zbiorów polskich bibliotek oraz wyszukiwania treści w postaci cyfrowej.

„Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”, podlegał aktualizacji na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030. Jest to dokument operacyjno-wdrożeniowy, który uzupełnia Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 jest programem rozwoju, w rozumieniu art. 15, ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016, poz. 383 ze zm.) i stanowi tym samym dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju. Celem dokumentu jest również przedstawienie projektowanej polityki państwa w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w ramach warunku 9 Wspólnych Ram Strategicznych. W kontekście nowej metodologii programowania rządu, za istotny element uznano wyodrębnienie problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego, jako część krajowych działań budowy Europejskiego Modelu Społecznego. Program stanowi realizację krajowej polityki społecznej, w szczególności celu szczegółowego 3 Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

W zakresie polityki senioralnej należy zwrócić szczególną uwagę na **Politykę społeczną wobec osób starszych 2030**, którą Rada Ministrów przyjęła na mocy Uchwałą nr 161 z dnia 26 października 2018 r. Cel polityki społecznej wobec osób starszych stanowi podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).

Obszary uwzględniające działania wobec niesamodzielnymi osób starszych to w szczególności ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność oraz dostosowanie środowiska zamieszkania do możliwości funkcjonalnych niesamodzielnymi osób starszych, zapewnienie optymalnego dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczo-pielęgnacyjnych, a także system wsparcia nieformalnych opiekunów niesamodzielnymi osób starszych przez instytucje publiczne.

Program Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+ zakłada lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich osób w wieku 50 i więcej lat. Zgodnie z postanowieniami Programu działania w tej sferze będą podejmowane w wielu formach: na szczeblu krajowym i w ramach inicjatyw władz regionalnych oraz lokalnych, a także pracodawców.

Celem Programu jest osiągnięcie w perspektywie do 2020 r. wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata na poziomie 50%. Głównym beneficjentem i adresatem Programu są osoby powyżej 50-tego roku życia. Działania kierowane będą jednak również do szerszego grona osób w różnym wieku, zarówno do osób w wieku 60+, jak i do osób, które dopiero za kilkanaście lub kilkadziesiąt lat wchodzić będą w wiek przedemerytalny (szczególnie do grupy 45+). Adresatami Programu są również określone grupy i podmioty, takie jak przedsiębiorcy, związki zawodowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, samorządy terytorialne i instytucje administracji rządowej.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 jest dokumentem strategicznym dla zdrowia publicznego, a więc podstawą działań w tym zakresie. Przyjęcie Narodowego Programu Zdrowia było jednym z głównych założeń ustawy o zdrowiu publicznym, która weszła w życie 3 grudnia 2015 roku.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Cele operacyjne tego Programu obejmują:

- Profilaktykę nadwagi i otyłości;
- Profilaktykę uzależnień;
- Promocję zdrowia psychicznego;
- Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne;
- Wyzwania demograficzne.

W pracach nad przygotowaniem niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniono ponadto postanowienia poniższych dokumentów o zasięgu krajowym, które zakładają długofalowy czas realizacji w sferze polityki społecznej. Są to:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Program Rządowy „Dostępność” 2018-2025,
- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030
- Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025,
- Karta Osób Niepełnosprawnych.

I 5.3. Dokumenty na poziomie regionalnym

Strategia w zakresie polityki społecznej województwa łódzkiego do 2030 roku zakłada cele strategiczne:

1. Aktywne i silne społeczności lokalne,

OBSZAR: Kapitał społeczny,

OBSZAR: Wsparcie rodzin i dzieci,

OBSZAR: Edukacja, opieka i wychowanie,

OBSZAR: Kultura,

2. Standardy i jakość życia,

OBSZAR: Ubóstwo oraz ubóstwo energetyczne,

OBSZAR: Aktywność zawodowa,
OBSZAR: Mieszkalnictwo,
OBSZAR: Zdrowy styl życia,
3. Włączenie społeczno-zawodowe,
OBSZAR: Wsparcie osób z niepełnosprawnościami, w tym z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu,
OBSZAR: Osoby starsze,
OBSZAR: Wsparcie osób uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniami, używaniem problemowym oraz zachowaniami ryzykownymi,
OBSZAR: Bezdomność,
OBSZAR: Integracja cudzoziemców,
OBSZAR: Dostępność,
4. Horyzontalne,
OBSZAR: Ekonomia społeczna,
OBSZAR: Usługi społeczne,

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Łódzkiego do roku 2030 zakłada za cel główny: Wsparcie stabilności i samodzielności rodziny oraz poprawa jakości i dostępności usług oraz infrastruktury systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w województwie łódzkim, a także następujące cele szczegółowe:
Cel szczegółowy I – Wzmacnianie potencjału i kompetencji rodziny,
Cel szczegółowy II – Poprawa jakości systemu wsparcia rodziny,
Cel szczegółowy III – Poprawa jakości i dostępności systemu pieczy zastępczej,
Cel szczegółowy IV – Zapewnienie środowiska rodzinnego dzieciom zakwalifikowanym do przysposobienia,
Cel szczegółowy V – Wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań na rzecz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Łódzkiego 2025 przyjął za swój cel główny: zmniejszenie skali i skutków przemocy w rodzinie w województwie łódzkim poprzez budowanie efektywnego systemu wsparcia i rozwój profilaktyki. Natomiast cele szczegółowe to:

- 1) Wzrost wiedzy oraz świadomości społecznej w zakresie przemocy w rodzinie, w tym przyczyn i skutków tego zjawiska,
- 2) Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 3) Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie,

4) Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług

W Wojewódzkim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Łódzkiego 2025 sformułowano cel główny: ograniczenie negatywnych konsekwencji wynikających z używania alkoholu, nielegalnych substancji psychoaktywnych i wpływu uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców województwa łódzkiego.

Cel operacyjny 1: Podniesienie świadomości społecznej w zakresie promocji zdrowia oraz prowadzenie edukacji zdrowotnej,

Cel operacyjny 2: Zwiększenie poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji kadr zajmujących się

problematyką uzależnień,

Cel operacyjny 3: Ograniczanie skali zjawiska używania alkoholu i nielegalnych substancji psychoaktywnych,

Cel operacyjny 4: Zwiększenie dostępności w zakresie rehabilitacji, reintegracji, leczenia i redukcji szkód dla osób uzależnionych i ich bliskich.

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Łódzkiego do roku 2027 - głównym celem jest zwiększenie udziału podmiotów ekonomii społecznych i przedsiębiorstw społecznych w gospodarce i w rozwiązywaniu problemów społecznych w województwie łódzkim. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało skoncentrowania działań na trzech obszarach, odpowiadających głównym wyzwaniom, opisanym w poprzednim rozdziale:

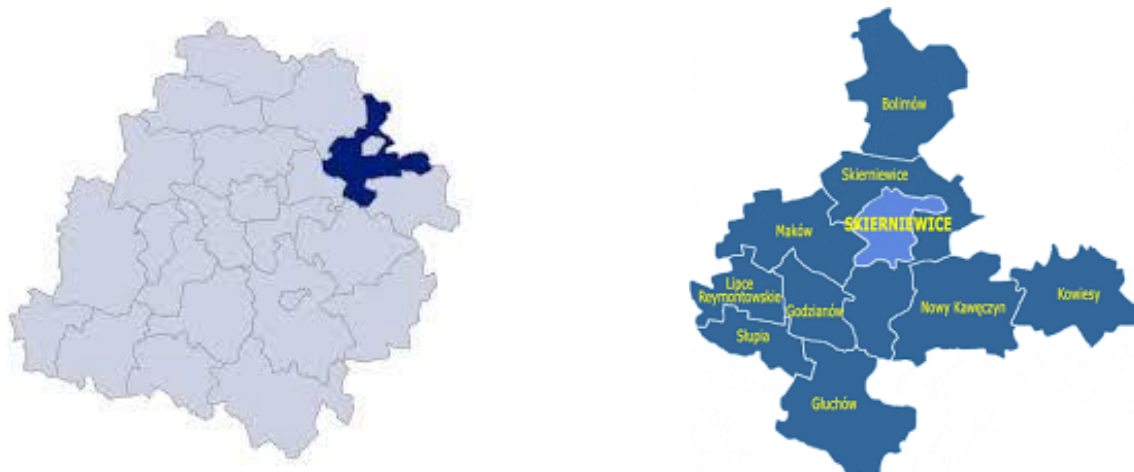
- zwiększenie potencjału PES i PS – czyli wzmocnienie strony podażowej sektora ekonomii społecznej,
- wzrost popytu na dobra i usługi PES i PS – czyli wzmocnienie strony popytowej,
- wzmocnienie i doskonalenie otoczenia ekonomii społecznej.

II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

II 1. Lokalizacja

Powiat ziemski skierniewicki leży w centralnej Polsce, w pobliżu aglomeracji warszawskiej i łódzkiej. Administracyjnie należy do województwa łódzkiego. Graniczy z powiatami łódzkimi: łowickim, brzezińskim, tomaszowskim i rawskim oraz mazowieckimi: sochaczewskim i żyrardowskim.

Tab. 1. Położenie powiatu skierniewickiego na mapie województwa łódzkiego oraz gminy powiatu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gminy.pl

W skład powiatu skierniewickiego wchodzi następujących dziewięć gmin: Bolimów, Maków, Lipce Reymontowskie, Godzianów, Słupia, Głuchów, Nowy Kawęczyn, Kowiesy, Skierniewice.

W centralnej części powiatu usytuowane jest miasto Skierniewice – miasto na prawach powiatu.

Powierzchnia powiatu wynosi: 755,11km² (75 511ha), co daje mu 13 miejsce wśród 21 powiatów ziemskich województwa łódzkiego. Pod względem powierzchni największą gminą powiatu skierniewickiego jest gmina Skierniewice - 131,67km², a najmniejszą, gmina Słupia – 41,16 km².

II 2. Demografia – grupy społeczne

Powiat skierniewicki ma 37 821 mieszkańców, z czego 50,2% stanowią kobiety, a 49,8% mężczyźni².

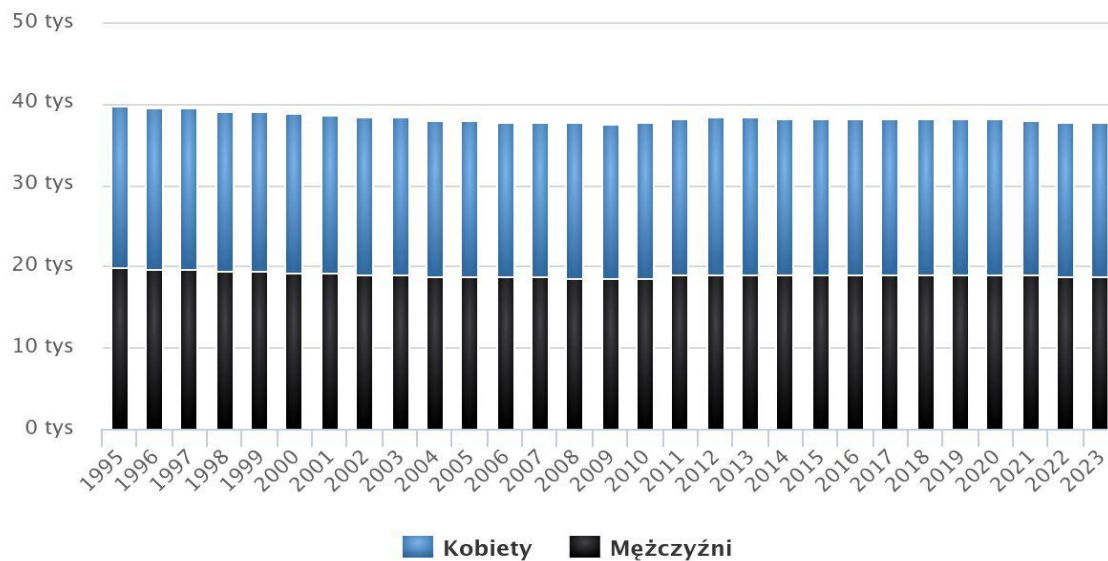
W latach 2002-2023 liczba mieszkańców zmalała o 1,6%.

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,3 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego (43,4) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1).

² Dane GUS, stan na 31.12.2023 r., https://www.polskawliczbach.pl/powiat_skierniewicki.

Populacja – powiat skierniewicki w latach 1995 – 2023

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy powiatu skierniewickiego zawarli w 2022 roku 155 małżeństw, co odpowiada 4,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to nieznacznie więcej od wartości dla województwa łódzkiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 27,3% mieszkańców powiatu skierniewickiego jest stanu wolnego, 58,1% żyje w małżeństwie, 4,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,2% to wdowy/wdowcy.

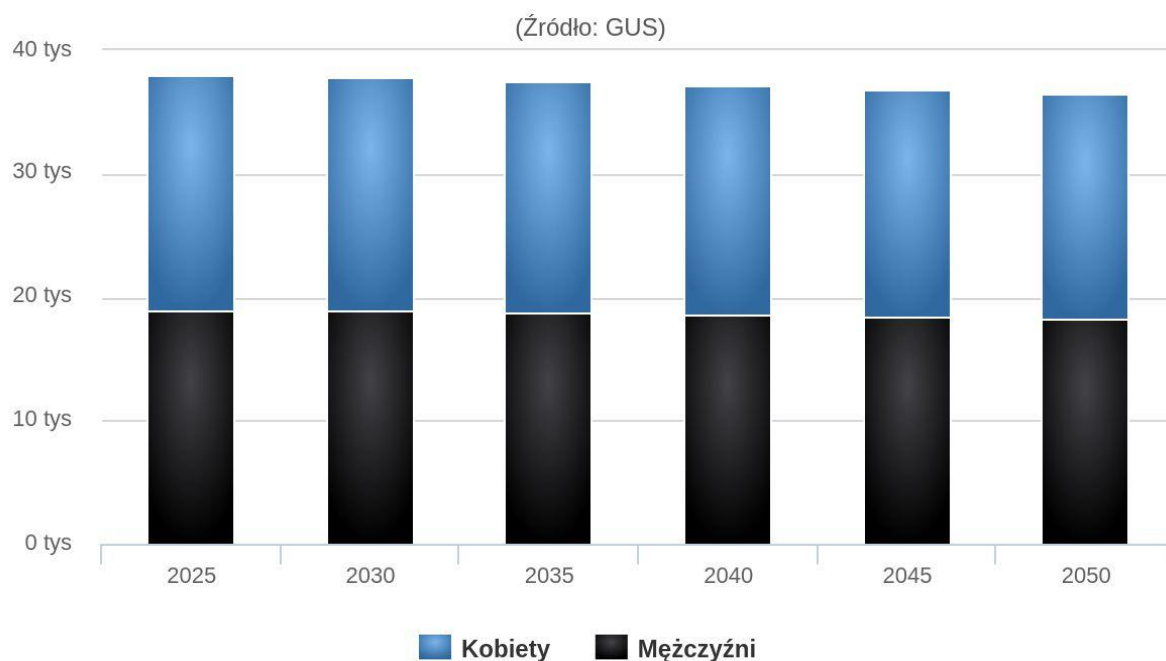
Powiat skierniewicki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -150. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,97 na 1000 mieszkańców powiatu skierniewickiego. W 2022 roku urodziło się 352 dzieci, w tym 47,4% dziewczynek i 52,6% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 379 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,70 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz nieznacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2022 roku 32,9% zgonów w powiecie skierniewickim spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 20,3% zgonów w powiecie skierniewickim były nowotwory, a 6,2% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności powiatu skierniewickiego przypada 13,28 zgonów. W 2022 roku zarejestrowano 432 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 359 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu skierniewickiego 73. W tym samym roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

Największą grupę społeczną mieszkańców powiatu skierniewickiego – pod względem wieku – stanowią osoby w wieku produkcyjnym (59,3%), natomiast 19,4% jest w wieku przedprodukcyjnym, a 21,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Prognozowana liczba mieszkańców powiatu skierniewickiego w 2050 roku wynosi 36 423, z czego 18 163 to kobiety, a 18 260 mężczyźni.

Prognozowana populacja - powiat skierniewicki w latach 2025 - 2050

www.polskawliczbach.pl

Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego liczba mieszkańców powiatu wynosi nieznacznie mniej, niż podają to dane z GUS.

Tab. 2. Liczba mieszkańców powiatu skierniewickiego w l. 2021-2023 wd. danych Starostwa Powiatowego.

<i>Liczba mieszkańców powiatu skierniewickiego</i>	Stan na dzień 31.12.2021 r.	Stan na dzień 31.06.2022 r.	Stan na dzień 31.12.2023 r.
		38 061	37 815

Źródło: Raport o stanie powiatu za 2023 r.

II 3. Pomoc społeczna

II 3.1. Wskaźnik deprivacji lokalnej

Stan wskaźnika deprivacji lokalnej stale malał do roku 2021, aby od tego punktu zatrzymać się już na tym samym poziomie wynoszącym 1,97%.

Wskaźnik deprivacji lokalnej jest wyliczony, biorąc pod uwagę liczbę osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców.

Tab. 3. Wskaźnik deprivacji lokalnej na terenie powiatu skierniewickiego w l. 2017-2022

Rok	Wielkość wskaźnika
2017	3,21%
2018	2,80%
2019	2,69%
2020	2,37%
2021	1,97%
2022	1,97%

Źródło: OZPS

II 3.2. Kadra PCPR

Od 2019 r. stan liczebny zatrudnienia kadry Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach nie uległ zmianie. W roku 2022 kadra liczyła nadal 5 osób, w tym: kadra kierownicza (1 os.), pracownicy socjalni (2 os.) i pozostali pracownicy (2 os.).

Spośród zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie wszyscy pracownicy posiadają wykształcenie wyższe. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 2 pracowników socjalnych. 1 osoba - kierownik PCPR posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

Tab. 4. Stan zatrudnienia w PCPR w l. 2019-2022

	2019	2020	2021	2022
Ogółem - kadra	5	5	5	5
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	1	1	1	1

Źródło: OZPS

II 3.3. Finansowanie

Jak widać z zestawienia w poniższej tabeli, w budżecie powiatu skierniewickiego najczęściej środków na zadania z zakresu polityki społecznej jest wydawane na następujące pozycje budżetowe:

- Rodzina;
- Edukacja i opieka wychowawcza;
- Pomoc społeczna.

Łączna kwota środków finansowych wydatkowanych na zadania z zakresu polityki społecznej wykazuje wahania – zmalała w roku 2021, aby już w roku następnym wzrosnąć ponad poziom wyjściowy o 26%.

Tab. 5. Środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej w l. 2020-2022

	2020	2021	2022
Środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej, w tym:	5 744 786 zł.	5 533 220 zł.	7 235 661 zł.
w dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano	38 782 zł (0,68 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	34 788 zł (0,68 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	37 121 zł (0,51 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)
w dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano	379 293 zł (6,60 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	377 569 zł (6,60 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	509 757 zł (7,05 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)
w dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano	888 880 zł (15,47 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	944 298 zł (15,47 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	1 022 820 zł (14,14 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej - w tym prowadzenie Zespołów Szkół i Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej).
w dziale 855 – Rodzina wydatkowano	4 437 831 zł (77,25 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	176 565 zł (77,25 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)	4 401 907 zł (60,84 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej)

Źródło: OZPS

II 3.4. Skierniewicki CUŚ

Powiat Skierniewicki realizował w latach 2019-2022 r. partnerski Projekt pt. "Skierniewicki CUŚ" dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na podstawie umowy nr RPLD.09.02.01-10-Bo60/18-00, w ramach Osi 09 - IX Włączenie Społeczne, Działanie 2. Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Poddziałanie 1. Usługi społeczne i zdrowotne.

Projekt skierowano do mieszkańców Powiatu Skierniewickiego. Jego celem było zapewnienie lepszego dostępu do usług społecznych osobom niesamodzielnym, umożliwiając im uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i edukacyjnym, wzmocnienie usług społecznych świadczonych w warunkach domowych i środowisku lokalnym oraz zwiększenie dostępności i jakości dotychczas realizowanych usług.

Całkowita wartość projektu

– 2 259 029,37 zł,

Kwota dofinansowania	– 1 978 773,12 zł,
W tym ze środków europejskich w kwocie	– 1 920 174,96 zł,
Środki z budżetu państwa	– 58 598,16 zł,
Wkład Partnerów wynosi	– 280 256,25 zł.

Projekt realizowali:

- 1) Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”, 96-100 Skierniewice, ul. Batorego 64 H – partner wiodący;
- 2) Stowarzyszenie Hospicjum im. Anny Olszewskiej, 96-100 Skierniewice, ul. Trzcńska 18,
- 3) Powiat Skierniewicki / Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach, 96-100 Skierniewice, ul. Konstytucji 3 Maja 6,
- 4) Gmina Godzianów, 96-128 Godzianów, ul. Klonowa 5/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 96-126 Godzianów, ul. T. Kościuszki 82.

W ramach projektu realizowano następujące zadania:

- zadanie 1. Szkolenia dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych,
- zadanie 2. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- zadanie 3. Rozwój usług w formie wypożyczalni sprzętu wspomagającego i pielęgnacyjnego,
- zadanie 4. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- zadanie 5. Utworzenie i prowadzenie Klubu Seniora w Gminie Godzianów,
- zadanie 6. Sąsiedzkie usługi opiekuńcze,
- zadanie 7. Usługi prawne obywatelskie dla uczestników projektu (z zakresu uprawnień, spadków, darowizn, spraw rodzinnych),
- zadanie 8. Długoterminowa medyczna opieka domowa nad osobą niesamodzielną, w tym pielęgnarska opieka długoterminowa,
- zadanie 9. Opieka paliatywna lub hospicyjna realizowana w warunkach domowych.

II 3.5. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu skierniewickiego nie funkcjonują domy pomocy społecznej. Mieszkańcy powiatu skierniewickiego kierowani są do domów pomocy społecznej poza terenem powiatu.

W ciągu ostatnich trzech lat wzrosła o 37,5% łączna liczba osób z terenu powiatu skierniewickiego przebywających w Domach Pomocy Społecznej.

W tym zdecydowanie największy udział mają mieszkańcy gminy Maków i gminy Skierniewice.

Tab. 6. Liczba osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej w latach 2021-2023 na terenie powiatu skierniewickiego

Rok	2021	2022	2023
Gmina Bolimów	3	5	5
Gmina Godzianów	1	Brak danych	Brak danych
Gmina Głuchów	4	5	6
Gmina Kowiesy	2	2	3
Gmina Lipce Reymontowskie	4	4	4
Gmina Maków	8	10	13
Gmina Nowy Kawęczyn	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Gmina Skierniewice	8	11	11
Gmina Słupia	2	2	2
RAZEM POWIAT SKIERNIEWICKI	32	38	44

Źródło: PCPR

II 4. Rynek pracy, bezrobocie, przedsiębiorczość

II 4.1. Rynek pracy

Najwięcej, bo 46,9% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu skierniewickiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 22,5% w przemyśle i budownictwie, a 14,2% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

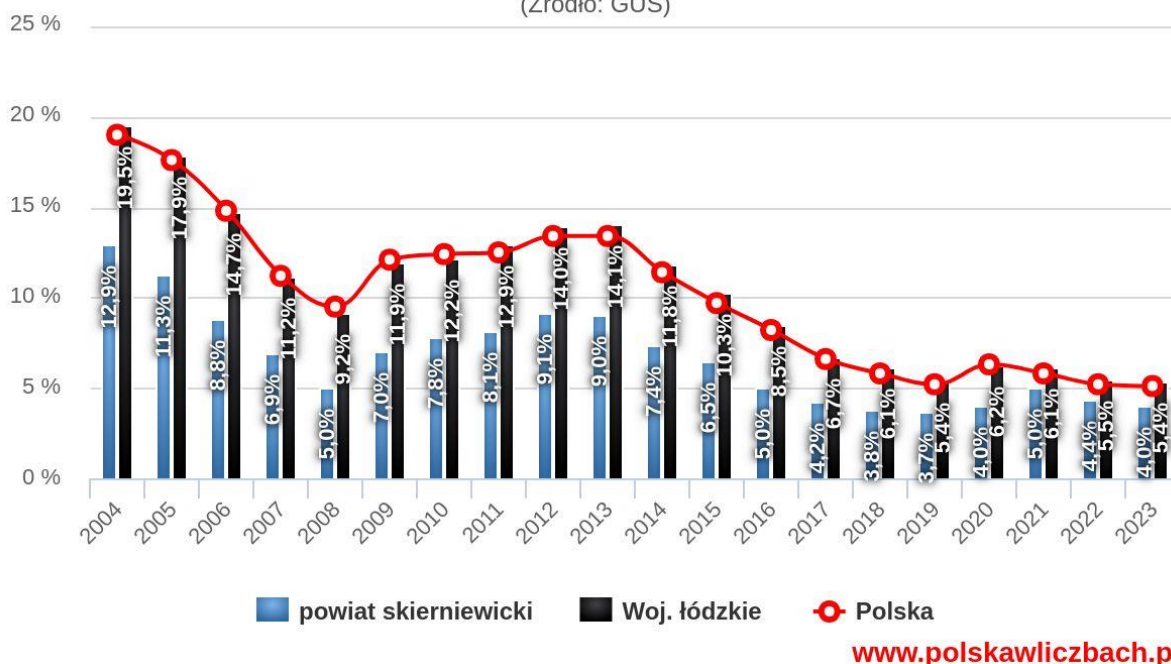
II 4.2. Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS³ bezrobocie rejestrowane w powiecie skierniewickim wynosiło w 2023 roku 4,0% (4,0% wśród kobiet i 4,0% wśród mężczyzn). Jest to znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa łódzkiego (5,4%) oraz znacznie mniej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,1%).

³ Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_skierniewicki#rynek-pracy

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie skierniewickim w latach 2004 - 2023

(Źródło: GUS)

W dwóch poniższych tabelach przedstawiono szczegółowe dane Powiatowego Urzędu Pracy na temat stanu bezrobocia na terenie powiatu w latach 2021-2023 wraz z podziałem na płeć i wiek zarejestrowanych bezrobotnych oraz z podziałem na gminy powiatu skierniewickiego.

Z zestawienia przedstawionych danych wynika w szczególności, że:

- występuje ogólna tendencja spadkowa w skali bezrobocia (porównując jedynie dane wyjściowe i końcowe widać spadek w ogólnej liczbie bezrobotnych o 35,05%);
- ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią kobiety (w styczniu 2021 było to: 57,61% ogólnej liczby bezrobotnych, w styczniu 2022: 58,31%, w styczniu 2023: 55,15%, w grudniu 2023: 54,64%);
- największy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mają osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata, a w drugiej kolejności 35-44;
- najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych to mieszkańcy gminy Skierniewice (w grudniu 2023 stanowili oni 27,21% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych). W drugiej kolejności – mieszkańcy gminy Maków (w grudniu 2023 stanowili oni 16,15%).

Tab. 7. Liczba bezrobotnych z podziałem na wiek i płeć w l. 2021-2023

Stan na koniec:	Ogółem	Kobiety	Wiek						Wiek - kobiety					
			18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60+	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60+
styczeń 2021	696	401	104	213	161	102	74	42	71	155	102	43	30	X
luty 2021	707	402	102	226	164	101	73	41	72	158	105	40	27	X
marzec 2021	691	398	96	222	154	106	73	40	68	158	101	45	26	X
kwiecień 2021	655	379	95	200	147	99	73	41	66	145	100	44	24	X
maj 2021	637	371	108	190	135	91	72	41	73	144	93	38	23	X
czerwiec 2021	618	361	97	189	135	88	69	40	67	142	93	37	22	X
lipiec 2021	592	362	91	177	129	93	66	36	67	138	93	41	23	X
sierpień 2021	570	360	94	175	119	87	60	35	70	137	88	44	21	X
wrzesień 2021	590	365	105	178	122	89	62	34	74	138	90	43	20	X
październik 2021	572	355	93	170	126	87	59	37	68	133	89	46	19	X
listopad 2021	560	344	85	161	134	87	57	36	64	124	91	46	19	X
grudzień 2021	568	340	74	168	143	86	58	39	58	129	94	40	19	X
styczeń 2022	595	347	81	170	148	99	57	40	59	130	95	44	19	X
luty 2022	584	325	76	166	144	98	57	43	54	120	87	45	19	X
marzec 2022	556	321	75	162	129	90	56	44	56	122	80	44	19	X
kwiecień 2022	535	316	73	159	118	91	50	44	54	125	76	45	16	X
maj 2022	518	301	77	143	119	85	48	46	57	114	72	40	18	X
czerwiec 2022	500	298	76	134	120	80	47	43	58	107	75	41	17	X
lipiec 2022	504	305	79	133	116	89	46	41	59	106	76	47	17	X
sierpień 2022	506	304	79	133	117	89	46	42	59	105	74	48	18	X
wrzesień 2022	520	306	96	140	114	85	44	41	63	105	75	46	17	X
październik 2022	490	288	85	128	111	86	43	37	55	96	74	46	17	X
listopad 2022	500	292	82	133	113	85	48	39	54	104	72	43	19	X
grudzień 2022	506	293	78	137	118	85	50	38	50	104	77	41	21	X
styczeń 2023	524	289	82	143	122	87	50	40	49	103	74	41	22	X
luty 2023	524	284	81	143	125	85	52	38	46	105	73	39	21	X
marzec 2023	527	286	68	152	123	91	56	37	41	106	74	44	21	X
kwiecień 2023	492	269	59	141	118	85	53	36	40	100	72	37	20	X
maj 2023	472	260	69	130	108	74	53	38	44	93	69	35	19	X
czerwiec 2023	486	276	69	139	111	78	54	35	44	98	73	39	22	X
lipiec 2023	498	293	72	143	111	82	54	36	48	106	74	42	23	X
sierpień 2023	495	289	77	143	112	80	47	36	51	106	70	42	20	X
wrzesień 2023	499	281	77	144	115	76	47	40	50	101	69	40	21	X
październik 2023	464	254	68	125	115	76	46	34	45	82	69	39	19	X
listopad 2023	466	254	67	130	121	72	45	31	47	82	69	36	20	X
grudzień 2023	452	247	62	121	119	76	43	31	44	79	67	37	20	X

Źródło: PUP Skierniewice (pismo z 12.03.2024)

Dane dla gmin w poniższej tabeli są obliczane przez PUP w okresach półrocznych zgodnie z Programem Badań Statystycznych Statystyki Publicznej.

Tab. 8. Liczba bezrobotnych z podziałem na gminy i płeć w l. 2021-2023

Stan na koniec :	Gminy											Gminy - kobiety										
	Bolimów	Bolimów - miasto	Bolimów – gmina*	Gluchów	Godzianów	Kowiesy	Lipce Reymontowskie	Maków	Nowy Kawęczyn	Skieriewice gmina	Ślupia	Bolimów	Bolimów - miasto	Bolimów - gmina	Gluchów	Godzianów	Kowiesy	Lipce Reymontowskie	Maków	Nowy Kawęczyn	Skieriewice gmina	Ślupia
czerwiec 2021	63	X	X	73	35	44	44	105	47	170	37	43	X	X	40	18	27	24	59	28	104	18
grudzień 2021	58	X	X	65	32	44	39	107	42	149	32	40	X	X	40	19	25	24	58	24	93	17
czerwiec 2022	49	14	35	60	28	34	43	82	37	133	34	34	9	25	38	17	19	22	45	23	83	17
grudzień 2022	44	13	31	55	26	30	44	91	44	142	30	31	9	22	33	16	16	24	56	27	72	18
czerwiec 2023	40	13	27	54	21	20	46	88	50	137	30	24	8	16	35	13	10	25	53	28	73	15
grudzień 2023	40	10	30	49	28	22	45	73	45	123	27	25	7	18	29	15	9	26	39	27	61	16

Źródło: PUP Skieriewice (pismo z 12.03.2024)

*Dane za I półrocze 2021 r. dla Bolimowa podane są bez podziału terytorialnego.

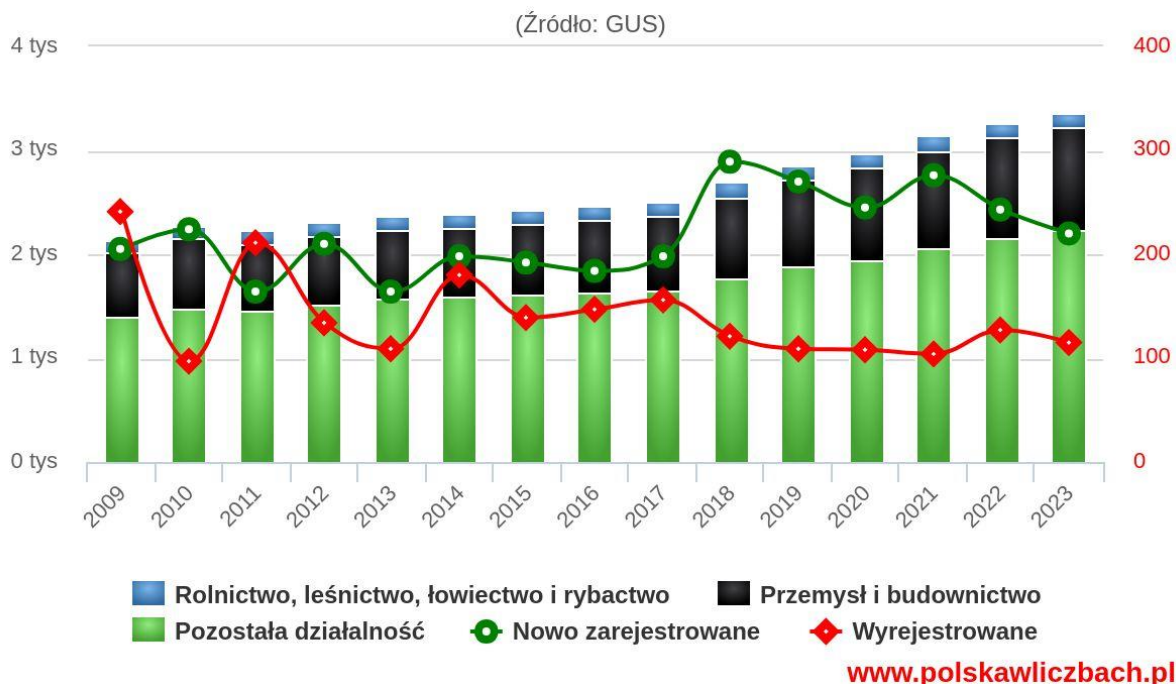
II 4.3. Przedsiębiorczość

W powiecie skieriewickim w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 3 358 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 2 664 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 220 nowych podmiotów, a 115 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Na przestrzeni lat 2009-2023 najczęściej (289) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (164) w roku 2013. W tym samym okresie najczęściej (241) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (97) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w powiecie skieriewickim najczęściej (129) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników, można stwierdzić, że najczęściej (3 252) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,1% (139) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 29,6% (995) podmiotów, a 66,2% (2 224) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w powiecie skieriewickim najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (23.8%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.6%).

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009 - 2023

II 5. System pieczy zastępczej

II 5.1. Podstawy prawne

Na terenie powiatu skierniewickiego zadania z zakresu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki ze strony rodziców naturalnych wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które na podstawie Zarządzenia Nr 32/2011 Starosty Skierniewickiego z dnia 30 grudnia 2011 r. od dnia 1 stycznia 2012 roku jest Organizatorem pieczy zastępczej.

Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie związana z organizacją pieczy zastępczej w powiecie skierniewickim oprócz realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczana jest także przez zapisy Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021–2023 przyjętego Uchwałą XXIX/169/21 Rady Powiatu Skierniewickiego z dnia 21 września 2021 roku.

Głównym celem Programu jest: Rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie skierniewickim, a celami szczegółowymi są:

1. Tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych
2. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
3. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i utrzymywanie standardów ich funkcjonowania.

4. Wzmacnianie rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

5. Wzmocnienie kwalifikacji pracowników PCPR i Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych.

6. Zapewnienie pomocy i wsparcia usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Przestrzegana jest zasada, że w przypadku zaistnienia konieczności zapewnienia dzieciom opieki w związku z brakiem opieki ze strony rodziców, priorytetem jest zapewnianie tej opieki przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy, czyli w rodzinach zastępczych. Najpierw poszukuje się osób mogących zapewnić dziecku opiekę wśród członków dalszej rodziny: dziadkowie, rodzeństwo, dalsza rodzina, później szuka się rodzin niespokrewnionych. Dopiero po wyczerpaniu wszystkich możliwości kieruje się dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej, zapewniającej całodobową opiekę.

W sprawach wychowanków rodzin zastępczych PCPR współpracuje z:

- sądami (przekazywanie informacji o rodzinach zastępczych i dzieciach, przekazywanie opinii o kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wytaczanie powództw alimentacyjnych na rzecz wychowanków pieczy zastępczej i in.),
- szkołami, przedszkolami, żłobkami,
- GOPS-ami, innymi PCPR-ami,
- Powiatową Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Skierniewicach,
- Regionalnym Ośrodkiem Adopcyjnym w Łodzi,
- Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi – Regionalnym Punktem Diagnostyki i Terapii FASD w Łodzi,
- organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- Komendą Miejską Policji w Skierniewicach,
- Kuratorami sądowymi,
- innymi podmiotami niż ww.

II 5.2. Rodzinna piecza zastępcza

Spośród wszystkich form rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu skierniewickiego najwięcej jest rodzin spokrewnionych. Na przykład w roku 2023 stanowiły one 53,48% wszystkich form rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie. W drugiej kolejności są rodziny niezawodowe, a najmniej jest rodzin zawodowych.

Na terenie powiatu nie funkcjonuje żadna rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowa specjalistyczna, ani żaden rodzinny dom dziecka.

Liczba rodzin spokrewnionych i niezawodowych wykazuje duże wahania, a od 2020 r. rodzin zawodowych jest w powiecie 3.

Łącznie rodzin zastępczych działało na terenie powiatu (wedle stanu na 31.12.):

- w roku 2019: 45,
- w roku 2020: 42,
- w roku 2021: 44,
- w roku 2022: 43,
- w roku 2023: 43.

Zatem liczba ta wykazuje nieznaczne wahania, lecz biorąc pod uwagę tylko lata krańcowe, widać spadek liczby rodzin zastępczych o 4,44%.

W rodzinnej pieczy zastępczej przebywało w poszczególnych latach (wedle stanu na 31.12.):

- w roku 2019: 74,
- w roku 2020: 69,
- w roku 2021: 75,
- w roku 2022: 71,
- w roku 2023: 70.

Liczba ta wykazuje nieznaczne wahania, lecz biorąc pod uwagę tylko lata krańcowe, widać zmniejszenie się liczby dzieci kierowanych do rodzin zastępczych o 5,4%.

Tab. 9. Liczba rodzin zastępczych i wychowywanych dzieci w latach 2019–2023 (wg stanu na 31.12.)

Rok	Rodziny spokrewnione		Rodziny niezawodowe		Rodziny zawodowe	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2019	28	42	15	25	2	7
2020	25	38	14	21	3	10
2021	28	45	13	20	3	10
2022	25	38	15	24	3	9
2023	23	35	17	26	3	9

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR Skierniewice

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. na terenie powiatu funkcjonowały 43 rodziny zastępcze (w 2022 – 43, w 2021 – 44, w 2020 – 42, w 2019 – 45). W tym: 23 rodziny zastępcze spokrewnione (w 2022 – 25, w 2021 – 28, w 2020 – 25, w 2019 – 28), co stanowi 53,5% (2022 – 58,1 %, w 2021 - 63,6%, w 2020 – 59,5%, w 2019 r. – 62,2%) ogólnej liczby rodzin zastępczych, 17 rodzin niezawodowych (w 2022 – 15, w 2021 – 13, w 2020 – 14, w 2019 – 15) – 39,5% (w 2022 – 34,9%, w 2021 - 29,5%, w 2020 i 2019 – 33,3%) ogólnej liczby rodzin zastępczych i 3 (w 2022 -3 w 2021 i 2020 – 3, w 2019 – 2) rodziny zawodowe – 7% (w 2022 – 6,9%, w 2021 – 6,8% w 2020 – 7,1%, 2019 – 4,4%) ogólnej liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu skierniewickiego.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. w rodzinach zastępczych przebywało 70 wychowanków, z tego w rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywało 50,0% (w 2022 – 53,5 %, w 2021 – 60%, w 2020 – 55%, w 2019 – 56,8%) wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy rodzinnej, 37,1% (w 2022 – 33,8 %, w 2021 – 26,6%, w 2020 – 30,4%, w 2019 – 33,8%) wychowanków pieczy rodzinnej na terenie powiatu skierniewickiego było umieszczonych w niezawodowej rodzinie zastępczej i 12,9% (w 2022 – 12,6 %, w 2021 – 13,3%, w 2020 – 14,5%, w 2019 – 9,5%) w rodzinach zastępczych zawodowych.

W 2023 roku zauważamy zmniejszenie się odsetka rodzin zastępczych spokrewnionych i zwiększenie odsetka rodzin niezawodowych. Nadal jednak utrzymuje się od wielu lat brak kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Nowopowstające rodziny zastępcze niezawodowe to we wszystkich przypadkach członkowie dalszej rodziny umieszczanych w pieczy zastępczej dzieci.

W ciągu roku 2023 w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu skierniewickiego zostało umieszczonych 4 (w 2022 – 8, w 2021 – 14, w 2020 – 6, w 2019 – 18) dzieci w tym:

- 1 w rodzinie zawodowej,
- 2 w rodzinach zastępczych niezawodowych
- 1 w rodzinie spokrewnionej

Tym samym na terenie powiatu zaczęły funkcjonować 3 nowe rodziny zastępcze (w 2022 – 3, w 2021 – 7, w 2020 – 4, w 2019 – 6), 1 spokrewniona i 2 niezawodowe.

Tab. 10. Powstawanie rodzin zastępczych na terenie powiatu skierniewickiego latach 2019-2023

Rok	Ilość utworzonych rodzin zastępczych			Liczba umieszczonych dzieci		
	S	N	Z	S	N	Z
2019	4	2	0	11	7	0
2020	4	0	1*	5	0	1
2021	4	3	0	9	5	0
2022	0	3	0	0	6	2
2023	1	2	0	1	2	1

Źródło: Sprawozdania PCPR Skierniewice

Legenda:

S – rodziny zastępcze spokrewnione   N – rodziny zastępcze niezawodowe   Z – rodziny zastępcze zawodowe.

* rodzina zastępcza zawodowa przekształcona z niezawodowej.

W ciągu roku 2023 na terenie powiatu przestały funkcjonować 3 rodziny zastępcze:

- 3 rodziny zastępcze spokrewnione – 3 w związku z usamodzielnieniem się wychowanków

– Ponadto 2 wychowanków opuściło rodziny zastępcze, w których nadal pozostają inni wychowankowie (1 się usamodzielniał, 1 zgodnie z postanowieniem Sądu umieszczony w instytucjonalnej pieczy zastępczej).

W rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem zostało umieszczone 1 dziecko pochodzące z terenu powiatu skierniewickiego.

W rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem skierniewickim w 2023 roku przebywało 22 dzieci z terenu powiatu (w 2022- 24, w latach 2019–2021 – 20) – dotacje na pokrycie kosztów ich utrzymania wynosiły 294.930, 86 zł (w 2022 – 206.908 zł , w 2021 – 177.069,22 zł, w 2020 – 162.522,46 zł, w 2019 r. – 190.956,19 zł). Przy czym koszty umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie m.st. Warszawa 1 wychowanki (od lipca 2023 r. zostaną poniesione w 2024 r.). Na dzień 31.12.2023 r. w rodzinach zastępczych poza powiatem przebywało 18 wychowanków pochodzących z terenu powiatu skierniewickiego.

Tab. 11. Napływ wniosków o umieszczenie dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2016-2023

Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba wniosków o umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej	435	523	707	697	1.045
Liczba dzieci, których dot. wnioski	993	1022	2.204	2.450	3.838

Źródło: Sprawozdania PCPR Skierniewice

II 5.3. Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie powiatu skierniewickiego funkcjonują 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze działające w strukturze Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Strobowie. Placówki spełniają obowiązujące standardy. Od 01.01.2021 roku zarówno Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 jak i Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 dysponują 14 miejscami.

Dane statystyczne w zakresie napływu wniosków o umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2023 przedstawiają dwie poniższe tabele. Wynika z nich, że w ciągu ostatnich 5 lat drastycznie wzrosła liczba wniosków o wydanie skierowania do placówki opiekuńczo-wychowawczej (ponad 26-krotnie). Jednocześnie liczba wydanych skierowań stale i wyraźnie malała, zmniejszając się w tym samym czasie o 57,14%.

Tab. 12. Umieszczanie dzieci w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych w Strobowie w latach 2016-2023

Rok	Liczba wniosków o wydanie skierowania do placówki	Liczba wydanych skierowań	W tym liczba skierowań dzieci z terenu powiatu skierniewickiego
2019	178	14 (zrealizowano 8)	2
2020	695	12 (zrealizowano 8)	3
2021	938	9 (zrealizowano 8)	2 (1 niezrealizowane)
2022	2.232	8	6
2023	4.673	6	1

Źródło: PCPR Skierniewice

Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej lub rodzinie zastępczej następuje na skutek wydanego przez sąd postanowienia, wydania przez PCPR skierowania do placówki opiekuńczo-wychowawczej i przyjęcia dziecka do pieczy zastępczej. W momencie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej poza powiatem, w którym mieszkało przed wydaniem postanowienia zawierane jest porozumienie pomiędzy powiatami w sprawie ponoszenia kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Projekt porozumienia przygotowuje powiat na terenie którego funkcjonuje podmiot pieczy zastępczej. W 2023 roku zawarto:

- 3 porozumienia dotyczące umieszczenia dzieci spoza powiatu skierniewickiego w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu skierniewickiego (w 2022 r. – 3, w 2021 – 8, w 2020 – 10, w 2019 – 4),
- 5 porozumień dotyczących umieszczenia dzieci pochodzących z terenu powiatu skierniewickiego w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu (w 2022 r. – 1, w 2020 i 2021 – po 3),
- 5 porozumień dotyczących dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w placówkach funkcjonujących na terenie powiatu skierniewickiego (w 2022 – 2, w 2021 – 7, w 2020 – 10, w 2019 – 2),

PCPR przygotowuje odpowiednią dokumentację. Zwrot kosztów pobytu następuje w drodze miesięcznego rozliczenia, w oparciu o wystawiane noty księgowe do powiatów, z terenu których dzieci przebywają w naszej placówce.

Odpłatność powiatów za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu skierniewickiego w roku 2023 wynosiła 465.594,68 zł (w 2022 – 397.490,79 zł, w 2021 – 361.569,49 zł, w 2020 – 212.109,39 zł, a zobowiązania za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej 2.143.265,52 zł (2 2022- 1.764.018,18 zł. w 2021 – 1.382.398,67 zł, w 2020 – 1.270.587,80 zł).

Powiat Skierniewicki na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem w 2023 roku wydatkował kwotę 294.930,86 zł (w 2022 – 206.908 zł, w 2021 – 177.069,22 zł, w 2020 – 162.522,46 zł), a na utrzymanie 1 dziecka w pieczy instytucjonalnej 88.370,04 zł (w 2022 – 80.627,97 zł).

Zgodnie z ustawą o pieczy koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej ponoszą również gminy: odpowiednio 10% w pierwszym roku pieczy, 30% w drugim roku pieczy i 50% powyżej drugiego roku w pieczy kosztów utrzymania dziecka. W związku z czym zwrot kosztów za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych w 2023 r. wynosił 344.321,02 zł (2022 r. – 285.172,68 zł, w 2021 r. – 258.862 zł, w 2020 – 227.385,88 zł, w 2019 r. – 181.807,85 zł), a w placówkach 224.365,41 zł (w roku 2022 – 197.937,26 zł, w roku 2021 – 143.779 zł, w 2020 – 176.966,64 zł, w 2019 – 184.308,14 zł). Finansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej przez gminy odbywa się na podstawie przygotowywanych przez pracowników PCPR not księgowych.

II 5.4. Wsparcie dla rodzin zastępczych

Wsparcie dla rodzin zastępczych zapewniane przez PCPR w Skierniewicach przybiera formę finansową i pozafinansową.

Wszystkie rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu skierniewickiego obejmowane są **pomocą finansową** w postaci:

- świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka – zgodnie z ustawą wysokość tej pomocy od dnia 01.06.2024 r. się zmieniła i obecnie wynosi 1.002 zł miesięcznie w rodzinie spokrewnionej (wcześniej 899 zł) i 1.517 zł miesięcznie w rodzinie niezawodowej i zawodowej (wcześniej 1.361 zł),
- dodatku z tytułu niepełnosprawności (przyznawany na dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności) – od 01.06.2024 r. kwota dodatku wzrosła z 279 zł na 306 zł miesięcznie,
- przyznawanych na wniosek rodziny świadczeń fakultatywnych, o których mowa w art. 83 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, czyli:
  - ✓ dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
  - ✓ jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,

Na świadczenia dla rodzin zastępczych wydatkowano kwotę 952.742,07 zł (w tym 10.993,43 dotacja) (w 2022 - 869.776,14 zł, w 2021 – 788.163,50 zł, w 2020 – 780.974,24 zł, w 2019 – 692.554,93 zł).

Rodziny zastępcze zawodowe otrzymują wynagrodzenie z tytułu zawartej umowy. Od czerwca 2023 r. zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kwota wynagrodzenia została podniesiona do 4.100 zł brutto miesięcznie, a od 01.06.2024 r. po waloryzacji do kwoty 4.568 zł miesięcznie.

W ramach **wsparcia pozafinansowego** wszystkie rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu skierniewickiego obejmowane są wsparciem merytorycznym pracowników PCPR, w szczególności:

- koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (mgr pedagogiki społecznej i opiekuńczej staż pracy 35 lat),
- pracownika socjalnego (specjalista pracy socjalnej) z rozszerzonym zakresem zadań pedagogicznych (mgr pedagogiki pozaszkolnej, licencjat – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, studia podyplomowe – pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna, specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, staż pracy 31 lat) – obejmuje wsparciem rodziny zastępcze nieobjęte wsparciem koordynatora,
- psychologa – 5 godzin w tygodniu (mgr psychologii z co najmniej 2-letnim doświadczeniem w pracy z rodziną) – dostępny dla wszystkich rodzin zastępczych wg

potrzeb; przeprowadzał także badania psychologiczne kandydatów i rodzin zastępczych,

- radcy prawnego (mgr prawa, staż pracy 34 lata),
- pracownika socjalnego (specjalista pracy socjalnej) ds. świadczeń (mgr pedagogiki – specjalność polityka społeczna, specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, staż pracy 19 lat)
- kierownika PCPR (mgr pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, studia podyplomowe: terapeuta terapii pedagogicznej, organizacja pomocy społecznej, staż pracy 33 lata) – dostępny dla wszystkich rodzin zastępczych wg potrzeb.

Pracownicy PCPR udzielają wsparcia w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych podczas wyjazdów do rodzin jak również w siedzibie PCPR w godzinach pracy, tj. poniedziałek – piątek w godzinach 8.00-16.00, a także telefonicznie – w godzinach pracy. W sytuacjach kryzysowych koordynator i kierownik PCPR odbierają telefony w każdym czasie.

Pracownicy PCPR, w szczególności koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i pracownik socjalny, wychodzą naprzeciw oczekiwaniom rodzin zastępczych, wspierają je w trudach codziennej pracy, w razie potrzeby pomagają w rozwiązywaniu pojawiających się trudności, wskazują możliwości rozwiązania sytuacji trudnych jak również towarzyszą rodzinom w tych sytuacjach. Pomagają w realizacji założeń wynikających z Planu Pomocy Dziecku oraz jego modyfikacji. Rodziny zastępcze mają zaufanie do koordynatora i pozostałych pracowników PCPR, przeważnie nie ukrywają trudności i niepowodzeń związanych z codzienną opieką nad dziećmi, które przebywają pod ich bezpośrednią pieczą.

Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu skierniewickiego oprócz wsparcia udzielanego przez ww. osoby zatrudnione w PCPR korzystają ze wsparcia specjalistów w Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skierniewicach. W 2012 roku PCPR zawarło z PPPP porozumienie, na podstawie którego wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej są traktowani priorytetowo.

W indywidualnych przypadkach pracownicy PCPR pomagają rodzinom zastępczym w skorzystaniu z pomocy specjalistów (szczególnie w zakresie terapii) poza powiatem skierniewickim – w tym Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skierniewicach, Regionalnym Punkcie Diagnozy i Terapii FASD (przy RCS w Łodzi), czy innych dużych ośrodkach w Łodzi, czy Warszawie.

II 6. Przeciwdziałanie przemocy domowej

II 6.1. Procedura z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Zgodnie z art. 12a. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej - w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej

w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Jak wynika z porównania dostępnych danych statystycznych, omawiana procedura jest stosowana na terenie powiatu niezwykle rzadko. Ostatnim razem takie przypadki miały miejsce w roku 2021 – po jednym w gminie Bolimów i gminie Godzianów.

Tab. 13. Liczba podjętych procedur na podstawie art. 12a w poszczególnych gminach powiatu skierniewickiego w l. 2021-2023

L.p.		2021	2022	2023
1	Gmina Bolimów	1	0	0
2	Gmina Gluchów	-	-	-
3	Gmina Godzianów	1	0	0
4	Gmina Kowiesy	0	0	0
5	Gmina Maków	0	0	0
6	Gmina Lipce Reymontowskie	0	0	0
7	Gmina Nowy Kawęczyn	-	-	-
8	Gmina Skierniewice	-	-	-
9	Gmina Słupia	-	-	-
	RAZEM Powiat Skierniewicki	2	0	0

Źródło: GOPS – marzec 2024 r.

II 6. 2. Dozór kuratorski

Ogólna liczba osób objętych na terenie powiatu skierniewickiego dozorem kuratora sądowego – utrzymywała się w latach 2021-2022 na stałym poziomie, aby wzrosnąć w roku 2023 o 21,05%.

Na terenie powiatu działają trzy zespoły kuratorskiej służby sądowej (ZKSS). Każdy z zespołów charakteryzuje się inną dynamiką prowadzonych nadzorów.

W ZKSS w Rawie Mazowieckiej systematycznie maleje liczba osób objętych dozorem kuratorskim (spadek o 44,44%).

W ZKSS Brzeziny utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie, natomiast największy wzrost odnotowano w ZKSS Skierniewice, który jest właściwy dla największej liczby gmin powiatu (wzrost o 114,28%).

Tab. 14. Dozór kuratorski na terenie powiatu skierniewickiego w l. 2021-2023.

Liczba osób dorosłych z dozorem kuratorskim w związku ze stosowaniem przemocy domowej	2021	2022	2023
ZKSS Rawa Mazowiecka Gminy: Gluchów, Kowiesy	9	6	5
ZKSS Brzeziny Gminy: Lipce Reymontowskie, Słupia	3	2	3
ZKSS Skierniewice Gminy: Bolimów, Godzianów, Kowiesy, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice	7	11	15
RAZEM Powiat Skierniewicki	19	19	23

Źródło: Dane ZKSS SR w Rawie Maz. z dn. 14.03.2024 r., SR w Brzezinach z dn. 15.03.2024 r., SR w Skierniewicach z dn. 22.04.2024 r.

II 6. 3. Dane Komendy Powiatowej Policji – interwencje domowe i przestępczość przeciwko rodzinie i opiece

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ogólna liczba osób doznających przemocy domowej zmalała o 25%, aczkolwiek należy zauważyć, że liczba ta w roku 2023 wyniosła nieznacznie więcej, niż w roku poprzednim.

Z zebranych danych statystycznych wynika, że przemocy zdecydowanie najczęściej doznają kobiety (w roku 2023 było to 79,16% z ogólnej puli wszystkich osób). Zachowań przemocowych doświadczają również mężczyźni oraz dzieci (w roku 2023 było to odpowiednio: 11% i 10%).

Zmalała również liczba osób stosujących przemoc domową (o 24,16%), z tym że również w tym zakresie wskaźnik nieznacznie wzrósł w roku 2023 w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przemocy dopuszczają się głównie mężczyźni (w roku 2023 było to: 92,92% ogólnej puli osób stosujących przemoc domową).

Zauważalny odsetek stanowią sprawcy przemocy będący pod wpływem alkoholu – w roku 2023 było to 34,51% ogólnej liczby osób stosujących przemoc domową.

Tab. 15. Osoby uwikłane w przemoc domową na terenie powiatu skierniewickiego w l. 2021-2023

		2021	2022	2023
Osoby doznające przemocy domowej	Ogółem	159	117	120
	kobiety	128	98	95
	mężczyźni	24	11	13
	małoletni do 18 r.ż.	9	8	12
Osoby stosujące przemoc domową	Ogółem	149	107	113
	Kobiety	14	8	8
	mężczyźni	135	99	105
	Małoletni do 18 r.ż.	0	0	0
Osoby stosujące przemoc domową pw. alkoholu	Ogółem	30	21	39
	Kobiety	2	0	2
	Mężczyźni	28	21	37
	Małoletni	0	0	0

Źródło: Dane KMP z dn. 12.04.2024 r.

W poniższej tabeli przedstawiono dane na temat wszczętych, stwierdzonych i zakończonych postępowań karnych ws. wybranych czynów zabronionych przeciwko rodzinie i opiece na terenie powiatu w latach 2021-2023.

Liczba wszczętych postępowań w sprawie znęcania się nad rodziną (art. 207 k.k.) wykazuje wahania, niemniej porównując dane za lata krańcowe widać wyraźny spadek o 28%. Systematycznie maleje przy tym liczba stwierdzonych przypadków znęcania się (spadek o 46%).

Analogiczną tendencję widać w przypadku postępowań ws. gróźb karalnych (art. 190 k.k.). Liczba wszczętych postępowań zmalała o 16%, a stwierdzonych gróźb karalnych o 62%.

W ciągu ostatnich trzech lat nie wszczęto żadnego postępowania, ani nie stwierdzono żadnego przypadku rozpijania małoletniego (art. 208 k.k.).

Liczba wszczętych postępowań ws. niealimentacji zmalała o 17%, a liczba stwierdzonych przypadków uchylania się od alimentów – zmalała o 28,35%.

Tab. 16. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece na terenie Powiatu w l. 2021-2023.

Czyn zabroniony w k.k.	2021			2022			2023		
	wszczęte	stwierdzone	zakończone	wszczęte	stwierdzone	zakończone	wszczęte	stwierdzone	zakończone
Znęcanie się nad rodziną	97	35	97	56	22	56	70	19	67
Groźba karalna	52	21	52	41	17	41	44	8	38
Rozpijanie małoletniego	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Niealimentacja	124	67	124	102	69	102	103	48	96

Źródło: Dane KMP z dn. 12.04.2024 r.

II 6. 4. Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych

Osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych mogą korzystać z poradnictwa specjalistycznego udzielanego przez pracowników merytorycznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zgłaszając się do Centrum osobiście lub telefonicznie.

Wszystkim osobom udzielana jest pomoc w zakresie posiadanych kompetencji, ewentualnie osoby kierowane są do innych instytucji, zgodnie z właściwością i kompetencjami, gdzie osoby te mogą uzyskać specjalistyczne wsparcie.

W zakresie udzielania pomocy osobom i rodzinom borykającym się z problemami uzależnienia i przemocy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od wielu lat współpracuje ze Skierniewickim Stowarzyszeniem Rodzin Abstynenckich „Ametyst”, które w ramach „Programu wspierania rodzin w kryzysie” prowadzi Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy.

Zgodnie z corocznym „Programem współpracy Powiatu Skierniewickiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, Powiat Skierniewicki w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w formie wsparcia realizacji zadań wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji przyznał Skierniewickiemu Stowarzyszeniu Rodzin Abstynenckich „Ametyst” dotacje w latach 2021-2023 na wsparcie realizacji zadania pn.: **Promocja i ochrona zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego:**

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub przemoc, pomocy psychologicznej, społecznej i prawnej,
3. umacnianie zdrowia przez edukację zdrowotną,
4. propagowanie zdrowego stylu życia,
5. organizacja i uczestnictwo w olimpiadach, konkursach z zakresu promocji, profilaktyki i ochrony zdrowia.

Łączna pula środków przeznaczona przez władze powiatu na realizację zadania publicznego „Promocja i ochrona zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego” zwiększyła się w roku 2022 i od tego momentu pozostaje na takim samym poziomie 6.500,- zł.

Tab. 17. Środki przyznane w l. 2021-2023 na realizację zadania publicznego „Promocja i ochrona zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego”.

	2021	2022	2023
Kwota (zł)	5.000,-	6.500,-	6.500,-

Źródło: roczne Sprawozdania z realizacji zadań PCPR w Skierniewicach

W poniższej tabeli przedstawiono dane na temat wsparcia udzielonego w ramach Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie osobom doświadczającym przemocy

Tab. 18. Wsparcie w ramach Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w l. 2021-2023

Rodzaj wsparcia	2021	2022	2023
	Wskaźniki		
Rozmowy wstępno-diagnostyczne	8 godz. dziennie (41 kobiet),	8 godz. dziennie (42 kobiety),	8 godz. dziennie (61 kobiety),
Prowadzenie przez psychologa grupy wsparciowo-edukacyjnej	4 razy w miesiącu po 3 godziny – 168 kobiet	4 razy w miesiącu po 3 godziny – ok. 10–20 osób na spotkaniu	4 razy w miesiącu po 3 godziny – 10–20 kobiet każdorazowo na spotkaniu
Konsultacje prawne	4 razy w miesiącu po 1,5 godziny – 40 osób	4 razy w miesiącu po 1,5 godziny – 46 osób	4 razy w miesiącu po 1,5 godziny – 44 osób
Indywidualna praca psychologiczna	4 razy w miesiącu po 2 godziny – 56 osób	4 razy w miesiącu po 2 godziny – 48 osób	4 razy w miesiącu po 2 godziny – 88 osób
Konsultacje resocjalizatora/policjanta	– wg. potrzeb,	wg. potrzeb,	wg. potrzeb,
Mediacje rodzinne –	wg. potrzeb	wg. potrzeb,	wg. potrzeb,
Pobyt w hostelu	1 osoba (przez 59 osobodób)	4 osoby (2 os. dorosłe i 2 dzieci przez 196 osobodób),	0
Dyżury nocne w hostelu	3 osoby po 10 dyżurów w miesiącu,	3 osoby po 10 dyżurów w miesiącu,	1 osoba x 10 dyżurów w miesiącu x 3 osoby dyżurne

Źródło: roczne Sprawozdania z realizacji zadań PCPR w Skierniewicach

II 7. Potencjał podmiotów ekonomii społecznej

II 7. 1. Analiza potencjału

Przez podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 113) należy rozumieć:

- a) spółdzielnię socjalną,
- b) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- c) centrum integracji społecznej i klub integracji społecznej,
- d) spółdzielnię pracy, w tym spółdzielnię inwalidów i spółdzielnię niewidomych, oraz spółdzielnię produkcji rolnej,
- e) organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji

pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,

f) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

W poniższych czterech tabelach wymieniono organizacje pozarządowe, które posiadają siedzibę i funkcjonują na terenie powiatu skierniewickiego, wraz ze wskazaniem ich celów statutowych.

Lokalny trzeci sektor jest relatywnie bardzo rozbudowany i zróżnicowany, gdyż zawiera w sobie stowarzyszenia rejestrowe i zwykłe, koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne i fundacje. Ponadto ich profil działań statutowych obejmuje szeroki zakres celów ze sfery kultury, sztuki, sportu, rekreacji, promocji i rozwoju regionu, ekologii, turystyki, integracji mieszkańców. Działania tych podmiotów są adresowane do wielu grup społecznych – od dzieci, po ogół mieszkańców, kobiet, seniorów i osób w kryzysie.

Jedynym podmiotem ekonomii społecznej, innym niż organizacja pozarządowa, który działa na terenie powiatu skierniewickiego jest Zakład Aktywności Zawodowej w Balcerowie, który zostanie opisany w osobnym podrozdziale.

Ponadto należy wziąć pod uwagę, że władze samorządowe prowadzą stałą kooperację finansową i niefinansową z lokalnym trzecim sektorem w oparciu o politykę określoną w wymaganych przez prawo dokumentach. Poprzednio był to „Program współpracy Powiatu Skierniewickiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2017-2022”, a w momencie przyjmowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest to „Program współpracy Powiatu Skierniewickiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2023-2027”.

Celem głównym ww. Programu na lata 2023-2027 jest budowanie i umacnianie partnerstwa między administracją publiczną – Samorządem Powiatu Skierniewickiego i Organizacjami Pozarządowymi w realizacji ważnych celów społecznych, jakimi jest rozpoznawanie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych.

Formy współpracy Powiatu Skierniewickiego z organizacjami mają charakter pozafinansowy i finansowy.

Współpraca o charakterze pozafinansowym:

- Organizacje pozarządowe na bieżąco informowane były o wszelkich planowanych kierunkach działalności i realizowanych zadaniach,
- W ramach współpracy pozafinansowej organizacje korzystały nieodpłatnie z Sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Skierniewicach,
- Sprawowano patronat Starosty Skierniewickiego nad przedsięwzięciami realizowanymi przez organizacje przy realizacji zadań objętych programem.

Współpraca o charakterze finansowym Starostwa Powiatowego w Skierniewicach z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego polega na zleceniu zadań publicznych w formie wspierania ich realizacji wraz z udzieleniem dotacji. Zlecenie zadań odbywa się w drodze otwartych konkursów ofert ogłoszonych w trybie pożytku publicznego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

W każdym z lat analizowanego przedziału (2021 – 2022) ogłoszono po dwa otwarte konkursy na realizację zadań publicznych przez ngo. Były to następujące zadania:

1. Promocja i ochrona zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego:
  - a) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub przemoc, pomocy psychologicznej, społecznej i prawnej,
  - b) umacnianie zdrowia przez edukację zdrowotną,
  - c) propagowanie zdrowego stylu życia,
  - d) organizacja i uczestnictwo w olimpiadach, konkursach z zakresu promocji, profilaktyki i ochrony zdrowia,
  - e) promocja i realizacja opieki hospicyjnej poprzez zespół opieki domowej.
2. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych:
  - a) wspieranie zadań związanych z działalnością rehabilitacyjną, sportową, terapeutyczną, uspołeczniającą i integrującą środowisko osób niepełnosprawnych,
  - b) prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na rzecz rodzin i osób niepełnosprawnych,
  - c) wielospecjalistyczna rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Oba zadania od lat realizują te same podmioty – w zakresie promocji i ochrony zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego (Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „AMETYST” i Stowarzyszenie Hospicjum im. Anny Olszewskiej). W zakresie

działania na rzecz osób niepełnosprawnych (Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”).

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945) powiat skierniewicki od 1 stycznia 2016 r. realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej. 27 października 2022 roku Zarząd Powiatu Skierniewickiego ogłosił otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego polegającego na prowadzeniu punktu nieodpłatnej pomocy prawnej dla mieszkańców Powiatu Skierniewickiego w 2023 roku. Wpłynęły 2 oferty, zawarto – podobnie w jak w roku ubiegłym - umowę z Fundacją Młodzi Ludziom z siedzibą pod adresem: ul. Sienkiewicza 85/87 lok. 12.04A, 90-057 Łódź, która jest realizowana w 2023 r.

Przekazane organizacjom dotacje na wsparcie realizacji zadań zostały wykorzystane w całości i prawidłowo rozliczone.

W badanym okresie łączna pula środków przeznaczana przez władze samorządu powiatowego na zadania publiczne zlecane do realizacji podmiotom ekonomii społecznej zwiększyła się o 6%.

W tym zdecydowanie przeważający udział mają środki przeznaczane na obsługę zadania świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej.

Tab. 19. Realizacja współpracy Powiatu z ngo w l. 2020-2022

	2021	2022	2023
Kwota łączna dotacji ze środków finansowych budżetu Powiatu Skierniewickiego na realizację zadań publicznych przez ngo, w tym:	79.020 zł.	82.020 zł.	83.520 zł.
Zadanie „Promocja i ochrona zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego”	10.000 zł.	13.000 zł.	13.000 zł.
Zadanie „Działania na rzecz osób niepełnosprawnych”	5.000 zł.	5.000 zł.	6.500 zł.
Zadanie: „Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej”	64.020 zł.	64.020 zł.	64.020 zł.
Ogłoszono otwartych konkursów	2	2	2
Zawarto umów na realizację zadania publicznego	2	2	2

Źródło: Sprawozdania roczne z Programu Współpracy Powiatu Skierniewickiego z NGO

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że podmioty ekonomii społecznej są bardzo ważnym i cennym partnerem dla władz powiatu skierniewickiego w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz wykazują wysoką zdolność do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Należy jednocześnie zauważyć monotematyczność i powtarzalność zadań zleczanych do realizacji lokalnym podmiotom trzeciego sektora, a także fakt, że umowy zawierane są z tymi samymi organizacjami. Ponadto tak wyraźna przewaga puli środków przeznaczana na to samo zadanie (nieodpłatną pomoc prawną) może powodować, że potencjał lokalnego środowiska pozarządowego działającego w innych obszarach tematycznych nie pozostanie w pełni spożytkowany.

II 7. 2. Wykaz NGO

Tab. 20. Stowarzyszenia zarejestrowane KRS z siedzibą na terenie powiatu skierniewickiego

Lp.	Nr KRS	Nazwa stowarzyszenia	Adres siedziby stowarzyszenia	Cele stowarzyszenia
1.	0000138452	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi w Makowie	Ul. Jarzębinowa 30 96-124 Maków	rozwój i popularyzacja samorządności lokalnej i zasad ekologicznego rozwoju na terenie województwa, a na terenie gminy Maków w szczególności
2.	0000210354	Stowarzyszenie Zespołu Pieśni i Tańca „Sierakowice”	Sierakowice Prawe 69a 96-100 Skierniewice	1)poznanie tradycyjnego polskiego folkloru tanecznego i muzycznego, 2) kultywowanie tradycji polskiego tańca i muzyki ludowej, 3) upowszechnianie wiedzy o polskim folklorze i nabywanie praktycznych umiejętności w wykonywaniu polskich tańców tradycyjnych i muzyki ludowej, 4) budowanie środowiska kultywującego tradycję polskiego folkloru.
3.	0000214860	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Turowa Wola i Okolic	Turowa Wola 4 96-111 Kowiesy	1) wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Turowa Wola i okolicy, 2) integracja mieszkańców wsi, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu, 3) wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym
4.	0000255135	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kowiesy	Kowiesy 85 96-111 Kowiesy	wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy Kowiesy; aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców wsi; upowszechnianie i ochrona praw mieszkańców oraz wyrównywanie ich szans; wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym; działalność informacyjna, której celem jest aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców gminy; propagowanie podejmowania i prowadzenia przez mieszkańców działalności gospodarczej i zawodowej; integrowanie środowiska poprzez organizowanie spotkań oraz wzajemną wymianę doświadczeń; prowadzenie działalności charytatywnej, kulturalnej oraz wspieranie wydarzeń

				<p>kulturalnych; współpraca z samorządem i wymiana doświadczeń z organizacjami krajowymi i zagranicznymi; zakładanie, prowadzenie i wspieranie działalności społecznych przedszkoli; organizacja letniego i zimowego wycieczki dzieci i młodzieży; aktywizowanie członków stowarzyszenia do prac nad organizacją i rozwojem turystyki wiejskiej, w tym między innymi: telekomunikacja, drogi, modernizacja kwater, ścieżki rowerowe; gromadzenie i udostępnianie informacji turystycznej; propagowanie metod i sposobów produkcji zdrowej żywności, ich reklamowanie i dystrybucja; promocja i reklama wyrobów rękodzieła artystycznego; podnoszenie poziomu zawodowego i kulturalnego społeczności wiejskiej; realizowanie wszelkich innych, w granicach dozwolonych prawem, wniosków i postulatów członków stowarzyszenia.</p>
5.	0000283830	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Zagórze i Okolic	Zagórze 37, 96-128 Słupia	<p>1. wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Zagórze., 2. integracja mieszkańców wsi, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu., 3. wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym</p>
6.	0000300354	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Janisławic i Okolicy	Janisławice 49 96-130 Głuchów	<p>1. wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Janisławic i okolicy, 2. wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.</p>
7.	0000302113	Stowarzyszenie Kobiet Wsi Dębowa Góra	Dębowa Góra 43a, 96-116 Dębowa Góra	<p>1. obrona praw, reprezentowanie interesów , działanie na rzecz poprawy i sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi Dębowa Góra i ich rodzin, 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet. 3. prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi. 4. obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 5. podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji. 6. prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej, 7. rozwój przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic , 8. działalność charytatywna. 9. podtrzymywania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, 10. ochrony i promocji zdrowia, 11. upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i</p>

				<p>mężczyzn, 12. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.</p> <p>13. nauki, edukacji, oświaty i wychowania, 14. krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, 15. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, 16. upowszechniania kultury fizycznej i sportu, 17. działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami</p>
8.	0000298300	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Wsi Sierakowice Prawe	Sierakowice Prawe 70, 96-100 Skierniewice	<p>1. obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi Sierakowice Prawe i ich rodzin, 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet, 3. prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi, 4. obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans., 5. podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji, 6. prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej. 7. rozwój przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic, 8. działalność charytatywna, 9. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, 10. ochrony i promocji zdrowia, 11. upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, 12. działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, 13. nauki, edukacji, oświaty i wychowania. 14. krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, 15. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, 16. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, 17. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami</p>
9.	0000302635	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Wsi Sierakowice Lewe	Sierakowice Lewe 38c, 96-100 Skierniewice	<p>1.obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi Sierakowice Lewe i ich rodzin. 2.inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet. 3.prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi. 4.obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 5.podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i</p>

				<p>zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji. 6.prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej. 7.rozwoj przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic. 8.działalność charytatywna. 9.podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 10.ochrona i promocja zdrowia. 11. upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. 12. integracja i rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 13.prowadzenie różnych form działalności edukacyjnej, szkoleniowej, instruktażowej, warsztatowej oraz muzyczno-rozrywkowej.14.upowszechnianie turystyki, sportu i rekreacji oraz aktywnego wypoczynku. 15.szerzenie kultury i tradycji kulinarnych.16.działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami</p>
10.	0000308790	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Wsi Mokra Lewa	Mokra Lewa 96-100 Skierniewice	<p>1.obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy i sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi Mokra Lewa i ich rodzin, 2.inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet; 3.prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi; 4.obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans; 5.podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji; 6.prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej;7.rozwoj przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic; 8.działalność charytatywna; 9.podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; 10.ochrony i promocji zdrowia; 11.upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn; 12.działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;13.nauki,edukacji,oświaty i wychowania; 14.krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży; 15.kultury,sztuki,ochrony dóbr kultury i tradycji;</p>

				16.upowszechniania kultury fizycznej i sportu; 17.działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami.
11.	0000305679	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Mokrej Prawej	Mokra Prawa 57, 96-100 Skierniewice	1.obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi Mokra Prawa i ich rodzin. 2.inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet. 3.prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenów wsi. 4.obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 5.podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji. 6.prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych, rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej i sąsiedzkiej. 7.rozwój przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic.8.działalność charytatywna. 9.podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 10.ochrona i promocja zdrowia. 11.upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn 12.działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 13.działalność na rzecz nauki, edukacji, oświaty i wychowania. 14.inicjowanie i współdziałanie na rzecz krajoznawstwa oraz organizowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży. 15. działalność wspomagająca rozwój kultury, sztuki oraz ochronę dóbr kultury i tradycji. 16. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 17. podejmowanie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami
12.	0000257231	Skierniewicki Związek Hodowców Gołębi Rasowych i Drobieu Ozdobnego	Ul. Ogrodowa 7 96-124 Maków	1. zrzęcać hodowców i miłośników gołębi rasowych i drobieu ozdobnego. 2. podnoszenie i doskonalenie poziomu hodowli gołębi i drobieu ozdobnego, a w szczególności ras polskich na terenie działania związku. 3. otwarcie się na szeroką współpracę ze wszystkimi kołami, związkami, klubami hodowli gołębi i drobnego inwentarza w kraju i za granicą. 4. kształtowanie koleżeńskej i partnerskiej współpracy i zasad współżycia społecznego wśród wszystkich członków
13.	0000329872	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich „Dolina Rawki”	Sokołów 21 99-417 Bolimów	działanie na rzecz kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wspieranie, organizowanie inicjatyw poszerzających doświadczenia kulturalne, edukacyjne, społeczne i integracyjne

				<p>mieszkańców wsi. Celami pośrednimi są: krzewienie wśród społeczeństwa zamiłowania do kultury, tradycji i folkloru poprzez popularyzowanie wiedzy o miejscowościach: Podsokołów, Sokołów, Jasionna oraz innych z terenu gminy Bolimów; współpraca i pomoc dla kół gospodyń wiejskich i innych organizacji działających na wsi; obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet- szczególnie wiejskich i ich rodzin; wspomaganie aktywności społeczno- kulturalnej, edukacyjnej i integracyjnej w regionie; współpraca z organizacjami społecznymi, oświatowymi, samorządowymi oraz przedstawicielami przedsiębiorców; zwiększanie atrakcyjności turystycznej miejscowości i regionu w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego; przeciwdziałanie zjawisku marginalizacji i wykluczenia społecznego; wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz aktywności zawodowej; pobudzanie aktywności i zaangażowania środowiska lokalnego; propagowanie idei partnerstwa i współpracy; działanie na rzecz realizacji celów programów rozwoju obszarów wiejskich, w tym leader; promocja walorów lokalnych na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym; podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej oraz ochrona środowiska naturalnego; promowanie idei wolontariatu i aktywizowanie wolontariuszy na rzecz rozwoju lokalnego; pomoc najbardziej potrzebującym i najuboższym; wspieranie rozwoju intelektualnego, moralnego i fizycznego dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie skutkom patologii społecznych, w szczególności alkoholizmowi i narkomanii; popularyzację walorów przyrodniczo- krajobrazowych, ochrony środowiska oraz dziedzictwa kulturowego. dodatkowym celem stowarzyszenia jest podnoszenie wiedzy i poziomu intelektualnego, kulturalnego i moralnego członków stowarzyszenia</p>
14.	0000338359	Stowarzyszenie Koła Kobiet Wiejskich w Miedniewicach	Miedniewice 165a 96-100 Skierniewice	<ol style="list-style-type: none"> 1. obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu wsi Miedniewice i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet. 3. prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej i sąsiedzkiej. 4. rozwój przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic. 5. działalność charytatywna. 6. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 7. ochrona i promocja zdrowia. 8. upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i

				<p>mężczyzn. 9. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 10. upowszechnianie i promocja krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży. 11. upowszechnianie i promocja kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji. 12. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami.</p>
15.	0000354989	Stowarzyszenie „Inicjatywa Ziemi Bolimowskiej”	Ul. Farna 1 99-417 Bolimów	promowanie i rozwój gminy Bolimów oraz społeczności ją zamieszkującej, a także wspieranie rozwoju demokracji lokalnej
16.	0000356857	Stowarzyszenie „Bolimowskie Szlaki”	Budy Grabskie 13a 96-100 Skierniewice	<p>1. prowadzenie i promowanie turystyki, rekreacji i sportu zwłaszcza konnego na obszarze kraju ze szczególnym uwzględnieniem rejonu Bolimowskiego Parku Krajobrazowego, przy zachowaniu walorów krajobrazowych, przyrodniczych i historycznych, 2. organizowanie infrastruktury niezbędnej dla turystyki konnej, w szczególności baz noclegowych, miejsc postojowych oraz baz żywieniowych dla zwierząt, 3. wytyczanie, znakowanie i utrzymywanie w dobrym stanie szlaków konnych, 4. tworzenie kultury obcowania z końmi i z przyrodą, 5. popularyzacja i propagowanie polskiej hodowli koni, 6. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, 7. czynna ochrona przyrody i edukacja ekologiczna, 8. propagowanie turystyki jako instrumentu polityki rozwoju gospodarczego regionu, 9. promowanie produktów regionalnych, 10. kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych stowarzyszenia, 11. zwiększenie możliwości rozwoju osób niepełnosprawnych w zakresie sportu, rekreacji oraz turystyki.</p>
17.	0000359763	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „Nad Stawem”	Kawęczyn 55 96-126 Godzianów	<p>a. aktywizacja mieszkańców wsi, b. integracja mieszkańców wsi, c. dbałość o kulturę, tradycję i dziedzictwo kulturowe, d. szerzenia kultury kulinarnej, e. podejmowania działań o tematyce prozdrowotnej wśród mieszkańców wsi, f. upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji, g. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, h. szerzenie nauki, edukacji, oświaty i wychowania, i. upowszechnianie krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, j. działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami</p>
18.	0000359474	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „AKTYWNE”	Samice 53a, 96-100 Skierniewice	<p>1. poprawa sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu miejscowości Samice i ich rodzin. 2. poprawa warunków pracy i życia kobiet wiejskich. 3. wyrównywanie szans rozwojowych rodzin z terenu wsi. 4. prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej i oświatowo kulturalnej. 5. podnoszenie statusu kobiet wiejskich. 6. angażowanie kobiet do działań rozwijających pomoc sąsiedzką i społeczną. 7. zwiększanie udziału kobiet w modernizacji wsi i jej okolic. 8. podtrzymywanie tradycji narodowych, kulturowej i</p>

				<p>narodowej. 9. upowszechnianie i ochrona praw kobiet, wyrównywanie praw kobiet i mężczyzn. 10. upowszechnianie i promocja nauki, oświaty i wychowania. 11. ochrona dziedzictwa przyrodniczego. 12. promocja kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury. 13. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 14. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie współpracy między społeczeństwami. 15. prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej. 16. propagowanie wiedzy z obszaru działań stowarzyszenia. 17. działalność informacyjna, której celem jest aktywizacja społeczna, zawodowa w zakresie lokalnym i regionalnym. 18. profilaktyka dzieci, młodzieży i dorosłych upowszechnianie i ochrona praw kobiet. 19. propagowanie idei integracji europejskiej, współpraca z organizacjami krajowymi i z zagranicznymi w szczególności z obszaru Unii Europejskiej. 20. działalność wspomagająca rozwój gospodarczy. 21. integrowanie lokalnej społeczności. 22. wyrównywanie szans i integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. 23. propagowanie idei dobroczynności. 24. współpraca z instytucjami rządowymi i pozarządowymi. 25. ochrona i promocja zdrowia.</p>
19	0000360654	Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Słupieckiej	Słupia 133 96-128 Słupia	<p>działanie na rzecz wspierania i organizowania inicjatyw poszerzających doświadczenia kulturalne, edukacyjne, społeczne i integracyjne mieszkańców objętych terenem działania stowarzyszenia</p>
20.	0000363063	Stowarzyszenie Wiejskie Wsi Rzeczków, Wólka Strobowska i Pruszków	Rzeczków 96-100 Skierniewice	<p>1. obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej mieszkańców z terenu gminy Skierniewice i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet i mężczyzn. 3. prowadzenie wśród mieszkańców działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi. 4. podnoszenie statusu społecznego mieszkańców wsi, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji. 5. prowadzenie w środowisku wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej i sąsiedzkiej. 6. rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców, zwiększenie udziału mieszkańców w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic. 7. działalność charytatywna. 8. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 9. ochrona i promocja zdrowia. 10. upowszechnianie i ochrona praw człowieka oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. 11. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.</p>

				<p>12. upowszechnianie i promocja nauki, edukacji, oświaty i wychowania.</p> <p>13. upowszechnianie i promocja krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.</p> <p>14. upowszechnianie i promocja kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji.</p> <p>15. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 16. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami. 17. prowadzenie działalności na rzecz ochrony środowiska</p>
21.	0000362634	Stowarzyszenie na rzecz upowszechniania wychowania przedszkolnego „Dzieciący Raj”	Białynin – Podbór 62, 96-130 Głuchów	<p>- prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej zwłaszcza w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, - upowszechnianie edukacji przedszkolnej, - aktywizacja społeczności lokalnej, wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, - działalność szkoleniowa, doradcza, prowadzenie edukacji społecznej i działalności wspierającej oświatę, kulturę, ochronę środowiska, ekologię oraz propagowanie działań na rzecz likwidacji barier utrudniających edukację, - promocja współpracy międzysektorowej,</p> <p>- organizowanie i wspieranie przedsięwzięć edukacyjno-kulturalnych i krajoznawczych, w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.</p>
22.	0000365860	Stowarzyszenie „Razem dla Złotej” na rzecz rozwoju Złotej i Okolicy	Złota 76 96-130 Głuchów	<p>1. wspieranie inicjatyw i działalności zmierzających do rozwijania i tworzenia warunków rozwoju intelektualnego, naukowego i kulturalnego mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży.</p> <p>2. realizacja zadań w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania.</p> <p>3. organizowanie spotkań, wycieczek i imprez oraz inicjowanie różnych form współpracy z mieszkańcami. 4. aktywizacja i integracja środowiska lokalnego oraz działalność na jego rzecz</p>
23.	0000380300	Stowarzyszenie Małe pociechy	Wysokienice 32 96-130 Głuchów	<p>a. rozwój i promocja „małego przedszkola” w Wysokienicach, b. działalność na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze środowisk wiejskich, w tym inicjowanie, wspieranie i wdrażanie wszelkich działań na rzecz upowszechniania edukacji przedszkolnej, c. aktywizacja społeczności lokalnej, wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, d. działalność szkoleniowa, doradcza, prowadzenie edukacji społecznej i działalności wspierającej oświatę, kulturę, ochronę środowiska, ekologię, sport, rekreację, ochronę i promocję zdrowia oraz profilaktykę</p>
24.	0000379802	Stowarzyszenie „Aktywni dla gminy Lipce Reymontowskie”	Ul. Słoneczna 1 96-127 Lipce Reymontowskie	wszechstronny i zrównoważony rozwój gminy Lipce Reymontowskie i jej mieszkańców
25.	0000380006	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Stary Wylezin	Stary Wylezin 12 96-111 Kowiesy	<p>1. wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy Kowiesy. 2. aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców wsi.</p> <p>3. upowszechnianie i ochrona praw mieszkańców oraz wyrównywanie ich szans.</p>

				<p>4. wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym.</p> <p>5. działalność informacyjna, której celem jest aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców gminy.</p> <p>6. propagowanie podejmowania i prowadzenia przez mieszkańców działalności gospodarczej i zawodowej.</p> <p>7. integrowanie środowiska poprzez organizowanie spotkań oraz wzajemną wymianę doświadczeń.</p> <p>8. prowadzenie działalności charytatywnej, kulturalnej oraz wspieranie wydarzeń kulturalnych.</p> <p>9. współpraca z samorządem i wymiana doświadczeń z organizacjami krajowymi i zagranicznymi.</p> <p>10. organizacja letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.</p> <p>11. aktywizowanie członków stowarzyszenia do prac nad organizacją i rozwojem turystyki wiejskiej.</p> <p>12. gromadzenie i udostępnianie informacji turystycznej.</p> <p>13. propagowanie metod i sposobów produkcji zdrowej żywności, ich reklamowanie i dystrybucja.</p> <p>14. promocja i reklama wyrobów rękodzieła artystycznego.</p> <p>15. podnoszenie poziomu zawodowego i kulturalnego społeczności wiejskiej.</p> <p>16. realizowanie wszelkich innych, w granicach dozwolonych prawem, wniosków i postulatów członków stowarzyszenia.</p>
26.	0000379946	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Drzewce	Drzewce 165 96-127 Lipce Reymontowskie	<p>1) wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Drzewce, 2) integracja mieszkańców wsi, przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu 3) wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym 4) wspieranie dobroczynności i działań humanitarnych</p>
27.	0000380970	Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi Mszadla i Okolic	Mszadla 98 96-127 Lipce Reymontowskie	<p>1. prowadzenie placówek oświatowych,</p> <p>2. mobilizowanie nauczycieli, wychowawców, liderów społeczności lokalnych, przedstawicieli środowisk twórczych do stałego podnoszenia wiedzy merytorycznej i sprawności dydaktycznych,</p> <p>3. opracowanie, realizacja i rozpowszechnianie projektów i programów edukacyjnych,</p> <p>4. wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży,</p> <p>5. ochrona i promocja zdrowia,</p> <p>6. krzewienie kultury fizycznej i sportu,</p> <p>7. tworzenie optymalnych warunków do wszechstronnego rozwoju intelektualnego dzieci i młodzieży, kształtowania ich charakteru,</p> <p>8. wspieranie uczniów zdolnych i ambitnych w zdobywaniu wykształcenia,</p> <p>9. promowanie wszelkich przedsięwzięć służących rozwojowi oświaty,</p> <p>10. wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, kulturalnego, gospodarczego wsi Mszadla, Siciska, Wólka Krosnowska, Wólka Podlesie,</p> <p>11. integracja mieszkańców wsi,</p> <p>12. prowadzenie działalności gospodarczej na zasadach określonych w odrębnych przepisach.</p>
28.	0000411932	Towarzystwo Oświatowe Gminy Bolimów	Ul. Łowicka 9 99-417 Bolimów	<p>1. umożliwienie spełnienia obowiązku szkolnego przez uczniów na terenie działania stowarzyszenia.</p> <p>2. wyzwalanie i wspieranie inicjatyw społecznych zmierzających do wzbogacenia możliwości edukacji</p>

				<p>dzieci i młodzieży. 3.budowanie społeczeństwa obywatelskiego. 4.promocja zdrowego i aktywnego stylu życia. 5.promowanie i wspieranie uczestnictwa w kulturze i życiu społecznym. 6.promowanie i wspieranie, organizowanie aktywnych i twórczych form spędzania czasu wolnego. 7.wspieranie i upowszechnianie problematyki kobiecej. 8.rozwoj aktywności społecznej na obszarach wiejskich. 9.wspieranie dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin. 10.wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy Bolimów.</p>
29.	0000422609	Stowarzyszenie Agroturystyczne Zwierzyniec Królewski	Ul. Wiosenna 76 96-124 Maków Kolonia	<p>1.działania mające na celu rozwój agroturystyki, 2.ochronę i promocję środowiska naturalnego regionu łódzkiego wraz ze wspieraniem inicjatyw ekologicznych, 3.promocja zasobów historyczno-kulturowych ziemi łódzkiej, 4.popularyzacja i rozwój produkcji wyrobów regionalnych, 5.wspieranie twórczości ludowej, 6.działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży obszarów wiejskich, 7.działania służące upowszechnianiu kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży, 8.wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i inicjatyw lokalnych, 9.upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspierających rozwój demokracji.</p>
30.	0000426195	Stowarzyszenie „Stokrotka Rawiczów”	Rawiczów 10B 96-115 Nowy Kawęczyn	<p>działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności: a) ekologii i ochrony ludzi i zwierząt oraz ochrony środowiska przyrodniczego; b) turystyki i krajoznawstwa; c) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami; d) ochrony i promocji zdrowia; e) promocja obszarów wiejskich; f) mobilizowanie ludności do wzięcia udziału w procesie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich; g) upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich; h) podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnej oraz ich czynny udział w ochronie środowiska; i) pozyskiwanie partnerów i źródeł finansowania stowarzyszenia; j) podejmowanie inicjatyw i działań mających na celu: rozwój produktów regionalnych, turystyki, przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego, poprawę estetyki miejscowości na obszarze działania stowarzyszenia i bezpieczeństwa mieszkańców, edukację estetyczno-artystyczną mieszkańców, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu, przeciwdziałanie patologiom społecznym, propagowanie zdrowego trybu życia oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego na obszarze działania stowarzyszenia; k) podejmowanie inicjatyw związanych z ochroną środowiska naturalnego; l) kreowanie lokalnych produktów i usług; m) podejmowanie współpracy z innymi organizacjami i instytucjami z poza obszaru działania</p>

				stowarzyszenia; n) promocji i organizacji wolontariatu; o) prowadzenie innych działań przewidzianych dla stowarzyszenia.
31.	0000429697	Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych w Żelaznej	Żelazna 5 96-116 Dębowa Góra	<p>1. obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej mieszkańców z terenu gminy Skierniewice i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet i mężczyzn. 3. prowadzenie wśród mieszkańców działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi. 4. podnoszenie statusu społecznego mieszkańców wsi, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji.</p> <p>5. prowadzenie w środowisku wiejskim działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie działalności na rzecz poprawy warunków społeczno- bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej i sąsiedzkiej.</p> <p>6. rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców, zwiększenie udziału mieszkańców w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic. 7. działalność charytatywna.</p> <p>8. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 9. ochrona i promocja zdrowia.</p> <p>10. upowszechnianie i ochrona praw człowieka oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. 11. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 12. upowszechnianie i promocja nauki, edukacji, oświaty i wychowania.</p> <p>13. upowszechnianie i promocja krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.</p> <p>14. upowszechnianie i promocja kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji.</p> <p>15. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 16. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami. 17. prowadzenie działalności na rzecz ochrony środowiska</p>
32.	0000449974	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Nowy Kawęczyn	Nowy Kawęczyn 31a 96-115 Nowy Kawęczyn	<p>1. obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy i sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu gminy Nowy Kawęczyn i ich rodzin. 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet.</p> <p>3. prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi.</p> <p>4. obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 5. podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu</p>

				<p>przez nie ich funkcji. 6.prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej. 7.rozwoj przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic.</p> <p>8.działalność charytatywna. 9.podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.</p> <p>10.ochrona i promocja zdrowia. 11.upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. 12.działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 13.propagowanie nauki, edukacji, oświaty i wychowania.</p> <p>14.propagowanie krajoznawstwa oraz organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.</p> <p>15.szerzenie kultury i sztuki, ochrona dóbr kultury i tradycji. 16.upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 17.działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami</p>
33.	0000470168	Ludowy Klub Jeździecki „TARANT”	Budy Grabskie 13a 96-100 Skierniewice	<p>1.prowadzenie działalności edukacyjnej i wychowawczej, zapewniającej wszechstronny rozwój intelektualny, psychiczny, społeczny i fizyczny dzieci, młodzieży i dorosłych.</p> <p>2.popularyzacja rekreacji i sportu, w szczególności sportów konnych. 3.działanie na rzecz turystyki, w szczególności turystyki konnej. 4.organizowanie zajęć sportowych i rekreacyjnych podnoszących sprawność fizyczną i umysłową. 5.organizowanie wypoczynku dzieci, młodzieży i dorosłych.</p> <p>6.tworzenie kultury obcowania z końmi i przyrodą w szczególności wśród młodzieży szkolnej.</p> <p>7.popularyzacja i propagowanie polskiej hodowli koni. 8.uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania.</p> <p>9.kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych klubu. 10.działanie na rzecz popularyzacji i kultywowania tradycji, w szczególności ochrony dziedzictwa kulturowego regionu.</p> <p>11.działanie na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej. 12.propagowanie hipoterapii oraz terapeutycznej jazdy konnej jako metody rehabilitacji w wybranych schorzeniach dzieci, młodzieży i dorosłych oraz rozwijania i umacniania hipoterapii jako formy korzystnego oddziaływania psychoterapeutycznego, socjoterapeutycznego oraz pedagogicznego.</p>
34.	0000526166	Stowarzyszenie Klub Seniora „Mak”	Ul. Główna 12 96-124 Maków	<p>1. rozwijanie różnorodnych form życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku ludzi starszych oraz rozbudzanie zainteresowań i potrzeb w tym zakresie;</p>

				<p>2. organizowanie działań, które sprzyjać będą zachowaniu zdrowia i sprawności fizycznej;</p> <p>3. organizowanie wycieczek i imprez kulturalno-oświatowych dostosowanych do zainteresowań członków;</p> <p>4. rozwijanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych przez organizowanie odczytów, pogadanek, zespołów amatorskich i kółek zainteresowań;</p> <p>5. tworzenie warunków ułatwiających integrację z dziećmi i młodzieżą;</p> <p>6. organizowanie wycieczek do teatrów, kin, na koncerty, wieczory literacko muzyczne;</p> <p>7. urządzenie wieczorów związanych z obchodami świąt okolicznościowych oraz urodzin i imienin członków;</p> <p>8. organizowanie spacerów, wycieczek turystyczno-krajobrazowych, czasów na działkach pracowniczych i innych form rekreacji i wypoczynku;</p> <p>9. współpraca z innymi klubami, kołami i placówkami kulturalnymi oraz regionalnymi stowarzyszeniami społeczno-kulturalnymi i związkami twórczymi;</p> <p>10. troska o warunki socjalno-bytowe członków stowarzyszenia i ludzi starszych oraz w miarę możliwości pomoc w zaspokojeniu potrzeb materialnych przede wszystkim opieka nad osobami chorymi i samotnymi;</p> <p>11. prowadzenie kroniki klubu seniora mak</p>
35.	0000529131	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich	Ul. Główna 12 96-124 Maków	<p>1.obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet z terenu gminy maków i ich rodzin</p> <p>2.inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet</p> <p>3.prowadzenie wśród kobiet działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi</p> <p>4.obrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy społeczno-zawodowej sytuacji kobiet wiejskich i ich rodzin oraz wyrównywanie szans</p> <p>5.podnoszenie statusu społecznego kobiet wiejskich, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej, udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji,</p> <p>6.prowadzenie w środowisku kobiet wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie kobiet do działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej</p> <p>7.rozwój przedsiębiorczości wśród kobiet, zwiększenie udziału kobiet w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic</p> <p>8.działalność charytatywna</p> <p>9.podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej</p> <p>10.ochrona i promocja zdrowia</p> <p>11.upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn</p> <p>12.działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych</p> <p>13.propagowanie nauki, edukacji, oświaty, wychowania</p> <p>14.propagowanie krajoznawstwa, organizowanie</p>

				wypoczynku dzieci i młodzieży 15.szerzenie kultury i sztuki, ochrona dóbr kultury i tradycji 16.upowszechnianie kultury fizycznej i sportu 17.działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami
36.	0000579334	Stowarzyszenie na rzecz utylizacji „Sangwina”	Pszczonów 2a 99-420 Łyszkowice	1. współpraca i wzajemne wsparcie członków stowarzyszenia, wymiana doświadczeń i informacji, 2. kształtowanie wizerunku branży jako przejawiającej troskę o jakość i ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, 3. reprezentowanie, promocja i lobbing na rzecz podmiotów gospodarczych działających w branży utylizacji, 4. wspieranie rozwoju gospodarczego branży utylizacji, 5. tworzenie i rozwijanie sieci i powiązań kooperacyjnych między przedsiębiorstwami, 6. promowanie członków grupy w kraju i za granicą, 7. spełnianie funkcji usługowej, informacyjnej i doradczej wobec członków stowarzyszenia, 8. współpraca z organami władz państwowych i samorządowych w dziedzinie optymalizacji rozwiązań stosowanych w ustawodawstwie związanym z utylizacją, 9. poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw z branży utylizacyjnej do zmian zachodzących w gospodarce, 10. stymulowanie podejmowania i wzmocnienia współpracy pomiędzy nauką a gospodarką poprzez realizację projektów i wdrożeń wyników prac badawczo-rozwojowych, 11. wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym służące transferowi nowych technologii i know-how, 12. działanie na rzecz innowacyjności oraz rozwój systemu informacji innowacjach i promocji innowacyjności, 13. zapewnienie dostępu do usług konsultacyjnych i doradczych dla przedsiębiorstw w tym m.in. dotyczących projektów mających za cel wdrożenie w tych przedsiębiorstwach procesów przyjaznych środowisku, 14. edukacja ekologiczna społeczeństwa i kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, 15. budowanie i kształtowanie świadomości ekologicznej, w tym świadomości przedsiębiorców z branży utylizacyjnej w zakresie ciążących na nich ustawowych obowiązków w tej dziedzinie, 16. popularyzowanie wiedzy i osiągnięć naukowych dotyczących najbardziej efektywnych rozwiązań z zakresu utylizacji, w powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.
37.	0000619920	Stowarzyszenie ACTIVUS	Ul. Michała Kajaka 18 99-417 Bolimów	a)działalność w zakresie edukacji, kultury i sportu dzieci, młodzieży i osób dorosłych, b)promocja wartości etycznych, c)upowszechnianie postaw obywatelskich i patriotycznych wśród dzieci i młodzieży, d)promocja kultury, sztuki i edukacji, e)promocja wartości rodzinnych, f)upowszechnianie kultury fizycznej, turystyki i sportu, g)upowszechnianie kultury i edukacji zdrowotnej, h)działalność w zakresie kształcenia ustawicznego,

				<p>i)działalność charytatywna, j)działalność opiekuńczo-wychowawcza, k)działalność na rzecz integracji osób niepełnosprawnych, l)działalność w zakresie sekcji sportowych, m)promocja i organizacja wolontariatu, n)rozwój i promocja krajoznawstwa, turystyki oraz wypoczynku dzieci, młodzieży, dorosłych oraz osób niepełnosprawnych, o)działalność na rzecz rozwoju osobistego i zawodowego członków i sympatyków stowarzyszenia, p)rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej oraz turystyczno-rekreacyjnej, q)promowanie stylu życia, w którym łączy się cele osobiste i zawodowe z zaangażowaniem na rzecz drugiego człowieka, r)działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości; s)działalność wspomagająca rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej; t)działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; u)działalność w zakresie nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; v)działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży; w) prowadzenie działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego;x) działalność w zakresie ratownictwa, ochrony ludności oraz pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, y) uczestnictwo w rozgrywkach i rywalizacji sportowej, imprezach sportowych organizowanych na obszarze Rzeczypospolitej oraz innych krajów</p>
38.	0000630374	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Byczki i Okolic	Byczki 108 96-126 Godzianów	<p>1. działania na rzecz promocji i rozwoju wsi byczki i gminy Godzianów, 2. działalność opiekuńcza, oświatowa, kulturalna, wspieranie inicjatyw społecznych, ochrona zdrowia, a także promocja zdrowia – wśród społeczności wiejskiej i lokalnej. 3. ochrona praw, reprezentowanie interesów i działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich i ich rodzin, 4. inspirowanie działań na rzecz rozwoju kultury i zachowania tradycji, 5. wspomaganie inicjatyw budowania społeczeństwa obywatelskiego, 6. upowszechnianie postępu w gospodarstwie domowym, 7. propagowanie metod i sposobów zdrowego stylu życia, 8. integrowanie mieszkańców wsi 9. dbałość o ochronę przyrody i krajobrazu, 10. organizowanie i prowadzenie działalności zmierzającej do ułatwienia prowadzenia gospodarstwa domowego, upowszechnianie postępu w wiejskim gospodarstwie domowym, 11. współpraca z innymi organizacjami o podobnym profilu działania w kraju i za granicą</p>
39	0000630508	Stowarzyszenie Szkołka Piłkarska Gminy Lipce Reymontowskie	Ul. Reymonta 24 96-127 Lipce Reymontowskie	<p>wspieranie i upowszechnianie kultury, kultury fizycznej, sportu i rekreacji poprzez: 1) organizowanie i rozwijanie procesu szkolenia gry w piłkę nożną oraz innych dyscyplin sportu i rekreacji ruchowej, 2) propagowanie i popularyzacja piłki nożnej oraz innych dyscyplin na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, 3) dążenie do objęcia swoją</p>

				<p>działalnością największej grupy osób, 4) stałe podnoszenie poziomu sportowego, doskonalenie uzdolnień i sprawności fizycznej członków stowarzyszenia, 5) integracja środowiska wiejskiego poprzez organizowanie wspólnych imprez sportowych i kulturalnych, 6) uczestniczenie w imprezach sportowych, 7) pomoc w wymianie informacji, wiedzy i doświadczeń między organizacjami o takim samym lub podobnym profilu działania, 8) wyposażenie, poprawa i rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi sportu, kultury i rekreacji.</p> <p>9) przeciwdziałanie patologiom społecznym, 10) poprawa i rozbudowa infrastruktury służącej rozwojowi sportu, kultury i rekreacji.</p>
40	0000701412	Stowarzyszenie Eksploracyjno – Historyczne „INDIANA”	Ul. Boryny 17 96-127 Lipce Reymontowskie	<p>1. tworzenie pozytywnego wizerunku osób zajmujących się działalnością poszukiwawczą, w tym kreowanie kodeksu eksploracji, zgodnego z istniejącym prawem oraz szerzenie informacji i propagowanie eksploracji zgodnej z prawem.</p> <p>2. podejmowanie zgodnej z prawem, zorganizowanej działalności eksploracyjnej, mającej na celu ochronę różnorodnych śladów i świadectw historii regionów i kraju, połączonej z informacją i upublicznieniem efektów tej działalności.</p> <p>3. podejmowanie i ułatwianie kontaktów, wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy podmiotami podejmującymi podobne do stowarzyszenia działania w tym pomiędzy innymi stowarzyszeniami, muzeami i innymi instytucjami, których działalność związana jest z historią regionów polski i jej dokumentowaniem, eksploracją itp. współpraca z instytucjami państwowymi mająca na celu jak najlepsze wykorzystanie wiedzy i umiejętności różnych organizacji i środowisk w zakresie historii i eksploracji.</p> <p>4. wzbogacanie kolekcji historycznych eksponatów muzealnych o przedmioty odnalezione w trakcie prowadzonych działań eksploracyjnych w szczególności w muzeach współpracujących ze stowarzyszeniem, działających na terenach prowadzonych badań eksploracyjnych.</p> <p>5. poznawanie prawa z zakresu badań o charakterze eksploracyjnym w kraju i zagranicą oraz proponowanie odpowiednim organom (w tym ustawodawczym) zmian prawnych mających na celu harmonizowanie przepisów z rozwiązaniami istniejącymi w innych krajach, w tym w krajach unii europejskiej. uczestnictwo w dyskusjach publicznych i forach podejmujących problematykę działalności eksploracyjnej.</p> <p>6. rozpowszechnianie informacji o działalności stowarzyszenia w środowisku historyków, archeologów, instytucji edukacyjnych i pozyskiwanie partnerów do wspólnych działań eksploracyjnych</p>
41	0000814033	Stowarzyszenie Zespół Dziecięcō – Młodzieżowy „Białynskie Nutki”	Białynin 50 96-130 Głuchów	<p>podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, poszerzanie grona miłośników i sympatyków tańca ludowego, wychowywanie członków zespołu w duchu zrozumienia i poszanowania wartości tradycji</p>

				<p>i kultury ludowej oraz jej twórców rozwijanie zainteresowań i zdolności artystycznych członków zespołu dziecięco-młodzieżowego „Białyńskie nutki” propagowanie polskiego folkloru, tańca, pieśni, muzyki upowszechnianie i rozwijanie w społeczeństwie wiedzy o twórczości ludowej, umożliwianie korzystania z ciekawej i pożytecznej formy czynnego wypoczynku po nauce i pracy krzewienie polskiej kultury narodowej i ludowej w kraju i za granicą popularyzowanie działań i dokonań zespołu dziecięco-młodzieżowego „Białyńskie nutki”, działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami</p>
42	0000735775	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Starej Rawie	Stara Rawa 30 96-115 Nowy Kawęczyn	<p>1. obrona praw, reprezentowanie interesów, działanie na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej mieszkańców z terenu gminy Nowy Kawęczyn i ich rodzin oraz wyrównywanie szans. 2. inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz poprawy warunków życia i pracy kobiet i mężczyzn. 3. prowadzenie wśród mieszkańców działalności społeczno-wychowawczej, oświatowo-kulturalnej w zakresie poprawy warunków bytowych rodzin z terenu wsi. 4. podnoszenie statusu społecznego mieszkańców wsi, ich wiedzy prawnej, ekonomicznej i zawodowej oraz udzielanie pomocy w wykonywaniu przez nie ich funkcji. 5. prowadzenie w środowisku wiejskich działalności upowszechniającej postęp w wiejskich gospodarstwach domowych i rolnictwie oraz organizowanie działalności na rzecz poprawy warunków społeczno-bytowych, rozwoju różnych form pomocy społecznej i sąsiedzkiej. 6. rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców, zwiększenie udziału mieszkańców w modernizacji i restrukturyzacji wsi i jej okolic. 7. działalność charytatywna. 8. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 9. ochrona i promocja zdrowia. 10. upowszechnianie i ochrona praw człowieka oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn. 11. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 12. upowszechnianie i promocja nauki, edukacji, oświaty i wychowania. 13. upowszechnianie i promocja krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży. 14. upowszechnianie i promocja kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji. 15. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. 16. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami. 17. prowadzenie działalności na rzecz ochrony środowiska</p>
43	0000766029	Stowarzyszenie Godzianowskie Jutro	Ul. Sportowa 4, 96-126 Godzianów	<p>stowarzyszenie ma na celu rozwijanie i wspieranie działań edukacyjnych, społecznych, kulturalnych, sportowych i prozdrowotnych na rzecz dzieci oraz społeczności lokalnej a w szczególności:</p>

				<p>1. tworzenie warunków do rozwijania uzdolnień dzieci i młodzieży,</p> <p>2. tworzenie warunków do rozwoju młodzieżowej orkiestry dętej, 3. działania na rzecz integracji środowiska szkolnego i lokalnego, 4. działania prowadzące do poprawy świadomości w zakresie zdrowego trybu życia, w tym działania prowadzące do ograniczenia zjawiska uzależnień oraz promocja sportu i rekreacji, 5. działania edukacyjne w zakresie ekologii, ochrony środowiska i poszanowania przyrody, 6. integrowanie i aktywizowanie uczniów szkoły oraz mieszkańców w kierunku podejmowania inicjatyw prospołecznych i sportowych, 7. działania edukacyjne ograniczające zjawiska przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz przemocy domowej, 8. pomnażanie dorobku naukowego, wychowawczo-dydaktycznego, kulturalnego i materialnego szkoły, 9. propagowanie osiągnięć i dorobku szkoły, 10. prowadzenie działań popularyzujących osiągnięcia szkoły i jej zasłużonych wychowanków, 11. wyzwalanie ofiarności społecznej wśród osób fizycznych i instytucji na rzecz społeczności szkolnych</p>
44	0000787379	Stowarzyszenie Na ludową Nutę w Głuchowie	Al. Klonowa 5 96-130 Głuchów	<p>1. podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.</p> <p>2. kształtowanie postaw patriotycznych poprzez poznanie tradycji i historii polski, a w szczególności własnego regionu. 3. budzenie zrozumienia i szacunku do folkloru przez zbliżenie i popularyzowanie jego piękna. 4. poszerzanie grona miłośników i sympatyków kultury ludowej, tańca i muzyki ludowej. 5. upowszechnianie i rozwijanie w społeczeństwie wiedzy o twórczości ludowej.</p> <p>6. odtworzenie i zachowanie kultury ludowej (stroje, tańce, muzyka, zwyczaje, przyspiewki itp.) ziemi łowickiej, a w szczególności gminy Głuchów.</p> <p>7. umożliwianie korzystania z ciekawej i pożytecznej formy czynnego wypoczynku po nauce i pracy.</p> <p>8. działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 9. działalność w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. 10. opieka organizacyjna, finansowa i merytoryczna nad Zespołem pieśni i tańca Głuchowiacy.</p> <p>11. wychowywanie członków zespołu w duchu zrozumienia i poszanowania wartości tradycji i kultury ludowej oraz jej twórców. 12. rozwijanie zainteresowań i zdolności artystycznych członków zespołu. 13. propagowanie polskiego folkloru, tańca, pieśni, muzyki. 14. działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami. 15. promocja Rzeczypospolitej polskiej poza granicami kraju. 16. popularyzowanie działań i dokonań zespołu pieśni i tańca Głuchowiacy</p>
45	0000787042	Stowarzyszenie Lipiecki Uniwersytet Każdego Wieku	Ul. Reymonta 24, 96-127 Lipce Reymontowskie	<p>podejmowanie i rozwijanie społecznych inicjatyw, a w szczególności w tym: naukowych, oświatowych, kulturalnych, charytatywnych, opiekuńczych, ekologicznych, dotyczących rehabilitacji osób</p>

				<p>starszych, niepełnosprawnych, a także kultury fizycznej i sportu, polegające na: 1. prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauk, a w szczególności w zakresie nauk humanistycznych, kultury i sztuki, nauk społecznych, psychologii a także nauk o ziemi i wszechświecie; 2. propagowanie i popieranie różnorodnych form aktywności intelektualnej, psychicznej i fizycznej adekwatnie do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań członków stowarzyszenia; 3. podejmowanie działań zmierzających do utrzymania, nawiązywania i zacieśniania więzi i kontaktów osobistych między mieszkańcami gminy, a w szczególności pomiędzy osobami starszymi a młodszym pokoleniem; 4. udzielanie pomocy charytatywnej oraz dążenie do podniesienia poziomu życia ludzi starszych w tym również osób niepełnosprawnych; 5. aktywizacji społecznej i poprawie jakości życia osób starszych; 6. wspieraniu idei wolontariatu; 7. włączenie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego poprzez stymulowanie rozwoju osobistego oraz sprawności intelektualnej i fizycznej; 8. prowadzenie działalności informacyjnej, oświatowej i wydawniczej; 9. wspieranie członków LUKW w działalności społecznej; 10. inne o podobnym charakterze</p>
46	0000806045	Stowarzyszenie Poszukiwacze Historii „Wspólna Pamięć”	Strzyboga 35 96-1125 Nowy Kawęczyn	<p>1.wzmacnianie więzi miejscowej ludności z małymi ojczyznami i pielęgnowanie ich tradycji. 2.działanie na rzecz zachowania i rozwijania wiedzy o historii lokalnej i tożsamości poszczególnych grup narodowościowych i etnicznych. 3.opieka i przywracanie wielokulturowej tożsamości regionu. 4.dokumentowanie trudnego dziedzictwa, czyli zapomnianych, zdewastowanych miejsc między innymi cmentarzy, mogił, kurhanów, itp. 5.prowadzenie, inspirowanie, wspieranie i popularyzowanie działań zmierzających do ochrony miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym. 6.prowadzenie studiów, badań naukowych i innych szeroko rozumianych działań edukacyjnych na temat wszelkich zabytków historycznych i kulturowych oraz publikowanie i popularyzowanie wyników tych prac. 7.poszerzanie grona miłośników i sympatyków regionu. 8.upowszechnianie wiedzy historycznej, szczególnie o historii gminy Nowy Kawęczyn. 9.poprawa walorów estetycznych, krajobrazowych i turystycznych regionu oraz ich promocja. 10.działalność kulturalna. 11.wspieranie rozwoju ekonomicznego regionu. 12.działalność wspomagająca wychowanie i rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży. 13.działalność na rzecz tworzenia i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. 14.działalność wydawnicza. 15.działania wspierające budowanie więzi międzypokoleniowych w społeczeństwie. 16.rozwijanie i propagowanie idei demokracji i samorządności lokalnej na terenie całego kraju. 17.rozwoj społeczno-gospodarczy szczególnie województwa łódzkiego oraz powiatów i gmin wchodzących w jego skład. 18.kreowanie</p>

				pozytywnego wizerunku województwa oraz powiatów i gmin na forum ogólnopolskim i międzynarodowym. 19. wspieranie mniejszości narodowych i etnicznych poprzez różne formy działalności
47	0000841650	Stowarzyszenie Przyjazne Środowisko Prometeusz	Julków 12 96-116 Dębowa Góra	<p>prowadzenie działalności w zakresie: -ochrony środowiska z zachowaniem bioróżnorodności występujących gatunków roślin i zwierząt, - ochrony ludności przed negatywnymi skutkami zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby, - ochrony przed negatywnym wpływem istniejących lub planowanych inwestycji mających znaczący wpływ na zdrowie ludzi, zwierząt oraz na lokalny ekosystem,</p> <p>-prowadzenia edukacji i szkoleń, organizowanie lub wspieranie imprez kulturalnych propagujących tematykę związaną z ekologią i ochroną oraz aktywnego kreowania południowych obszarów gminy Skierniewice w zakresie zrównoważonych inwestycji mających wpływ na ochronę środowiska,</p> <p>-poprawę jakości zdrowia ludzi poprzez propagowanie działań proekologicznych i prozdrowotnych, - monitorowania i współdziałania z organami kontrolującymi bieżące parametry jakości powietrza, wody i gleby, - współpraca z władzami samorządowymi w zakresie działań ochrony ludzi, zwierząt i środowiska przed zagrożeniami wynikającymi z zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby,</p> <p>-współpraca z władzami samorządowymi w zakresie planowania działań inwestycyjnych w gminie Skierniewice i powiecie skierniewickim, - współpraca z podmiotami gospodarczymi na terenie gminy Skierniewice i powiecie skierniewickim w zakresie ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz ochrony lokalnego ekosystemu, -prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej na rzecz ochrony zdrowia publicznego i ochrony środowiska,</p> <p>-inicjowania, wspierania oraz udzielania pomocy w przedsięwzięciach edukacyjno-kulturalnych</p>
48	0000882956	Stowarzyszenie Razem dla Godzianowa	Ul. Klonowa 9 96-126 Godzianów	celem stowarzyszenia jest prowadzenie, rozwijanie i wspieranie działalności społecznej, kulturalnej i prozdrowotnej, podtrzymywanie tradycji regionu, zwłaszcza w zakresie inicjowania, wspierania i pomocy w przedsięwzięciach społeczno-kulturalnych, dla całej społeczności wiejskiej
49	0000984406	Stowarzyszenie Ludowa Granie	Dębowa Góra 43a 96-116 Dębowa Góra	<ol style="list-style-type: none"> 1. podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej. 2. kształtowanie postaw patriotycznych poprzez poznanie tradycji i historii polski, a w szczególności własnego regionu. 3. budzenie zrozumienia i szacunku do folkloru przez zbliżenie i popularyzowanie jego piękna. 4. poszerzanie grona miłośników i sympatyków kultury ludowej, tańca i muzyki ludowej. 5. upowszechnianie i rozwijanie w społeczeństwie wiedzy o twórczości ludowej. 6. odtworzenie i zachowanie kultury ludowej (stroje, tańce, muzyka, zwyczaje, przyśpiewki itp.) ziemi łowickiej oraz innych regionów. 7. umożliwienie

				<p>korzystania z ciekawej i pożytecznej formy czynnego wypoczynku po nauce i pracy. 8. działalność wspomagająca rozwój wspólnot społecznych i lokalnych. 9. działalność w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. 10. opieka organizacyjna, finansowa i merytoryczna nad kapelą ludową „Ziemia Skierniewicka”, 11. wychowywanie członków kapeli w duchu zrozumienia i poszanowania wartości tradycji kultury ludowej oraz jej twórców. 12. rozwijanie zainteresowań i zdolności artystycznych członków kapeli. 13. propagowanie polskiego folkloru, tańca, pieśni, muzyki. 14. działanie na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami. 15. promocja Rzeczypospolitej polskiej poza granicami kraju. 16. popularyzowanie działań i dokonań kapeli ludowej „Ziemia skierniewicka” i dążenie do założenia zespołu pieśni i tańca.</p>
50	0001056875	Stowarzyszenie Dla Michowic	Michowice 51 96-130 Głuchów	<p>1. prowadzenie i wspieranie edukacji przedszkolnej 2. wspieranie rozwoju naukowego i kulturalnego mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży 3. aktywizacja i integracja środowiska lokalnego oraz działalność na jego rzecz</p>

Tab. 21. Stowarzyszenia zwykle z siedzibą na terenie powiatu skierniewickiego

Lp.	Nazwa stowarzyszenia	Adres siedziby stowarzyszenia	Cele stowarzyszenia
1.	Stowarzyszenie Chojnackie smaki	Chojnata 15 96-111 Kowiesy	<p>a. podjęcie starań o utworzenie miejsca spotkań wraz z niezbędnym zapleczem dla członków i gości Stowarzyszenia, b. promowanie edukacji ekologicznej uprawy owoców i warzyw wśród dzieci i dorosłych,, c. promowanie starych odmian drzew owocowych jako doskonały materiał szkółkarski dla ekologicznych gospodarstw sadowniczych, d. promowanie wśród sadowników i rolników działań prowadzących do rejestracji i działania w segmencie Rolniczego Handlu Detalicznego (RHD) będącego uzupełnieniem dochodów prowadzonego gospodarstwa, e. organizowanie warsztatów i pokazów wytwarzania zdrowej żywności (przetworów) według tradycyjnych metod, f. pomoc i wspieranie w działaniach związanych z zakładaniem, prowadzeniem i promocją gospodarstw agroturystycznych dla członków Stowarzyszenia.</p>
2.	Stowarzyszenie Nasz powiat	Ul. Klonowa 10 96-126 Godzianów	<p>a. Działalność wspomagająca rozwój demokracji lokalnej b. Działalność wspomagająca rozwój gospodarczy c. Działalność wspomagająca rozwój społeczności lokalnej</p>
3.	Stowarzyszenie „Społeczny Komitet Budowy Pomnika Wł. St. Reymonta w Lipcach Reymontowskich	96-127 Lipce Reymontowskie Ul. Wiatraczna 10	<p>a. Budowanie Pomnika Wł. Reymonta w Lipcach Reymontowskich b. zorganizowanie „Drogi Sławy Wł. Reymonta” od Muzeum Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej do Domku Reymonta c. popularyzowanie życia i twórczości Wł. Reymonta</p>

4.	„Stowarzyszenie Wędkarskie Wsi Dębowa Góra	96-116 Dębowa Góra 43 a	a. Działanie na rzecz rozwoju wędkarstwa wśród społeczeństwa b. popularyzowanie wiedzy z dziedziny wędkarstwa i ochrony przyrody
5.	Stowarzyszenie Miłośników Ziemi	Ziemiary 48 99-417 Bolimów	a. Ochrona środowiska naturalnego na obszarze na jakim działa stowarzyszenie i inicjonowanie działań sprzyjających ochronie tego środowiska i pozytywnym zmianom w środowisku lokalnym, b. Promowanie walorów turystycznych i stwarzanie możliwości rozwoju wsi Ziemiary jako wsi atrakcyjnej w granicach Bolimowskiego Parku Krajobrazowego jak i obszaru Natura 2000-Rzeka Rawka, c. Pobudzenie środowiska lokalnego do działania na rzecz wspólnoty lokalnej, działania na rzecz współpracy ze szkołą, wspierania realizacji jej zadań edukacyjnych i wychowawczych, d. Integracja środowiska lokalnego, organizacja imprez integracyjnych, e. Stwarzanie możliwości rozwoju dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, f. Kształtowanie postaw prospołecznych wśród mieszkańców wsi Ziemiary, g. Współpraca z instytucjami państwowymi i organizacjami pozarządowymi w kraju i zagranicą, h. Propagowanie twórczości artystycznej wśród lokalnej społeczności.
6.	Stowarzyszenie EKO-MAKÓW	96-124 Maków – Kolonia Ul. Dworska 111	a. działalność pro-ekologiczna, b. działalność wspierająca inicjatywy społeczne i działania samorządowe, c. działalność dydaktyczna, sportowo-rekreacyjna i turystyczna, d. wspieranie dziedzictwa kulturowego, e. integracja lokalnej społeczności i współpraca z organizacjami pozarządowymi
7.	Akademia Sportu Miedniewice	Miedniewice 88 96-100 Skierniewice	Krzewienie kultury fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na terenie działania stowarzyszenia, wychowywanie oraz integracja dzieci i młodzieży przez kulturę fizyczną i sport różnych dyscyplin. Wspieranie edukacji we wszystkich jej formach organizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem pozytywnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych. Prowadzenie działalności edukacyjnej na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych mającej zasięg regionalny, krajowy i międzynarodowy, Wspieranie dzieci i młodzieży w prawidłowym rozwoju psychicznym, społecznym i edukacji oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, Promowanie talentów i osiągnięć edukacyjnych nauczycieli oraz dzieci i młodzieży, Wspieranie dorosłych w wychowaniu oraz nowoczesnym kształceniu dzieci, Stwarzanie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad podziałami rasowymi, narodowościowymi i wyznaniowymi, Wspieranie członków stowarzyszenia we własnym rozwoju, Promowanie walorów turystycznych, sportowych, przyrodniczych, kulturowych i regionalnych województwa łódzkiego a w szczególności gminy Skierniewice
8.	Familia Wola Wysoka	Wola Wysoka 41 96-116 Dębowa Góra	1. Promowanie sołectwa Wola Wysoka. 2. Działanie na rzecz rozwoju wędkarstwa wśród lokalnej społeczności. 3. Popularyzacja wiedzy z dziedziny wędkarstwa i ochrony przyrody. 4. Opieka nad lokalnym stawem i

			<p>terenem go otaczającym. 5. Praca na rzecz integracji pokoleniowej. 6. Propagowanie i pielęgnacja tradycji lokalnych.</p> <p>7. Stwarzanie warunków do nawiązywania i utrwalania silnych więzi międzyludzkich ponad podziałami rasowymi, narodowościowymi i wyznaniowymi. 8. Wspieranie członków Stowarzyszenia we własnym rozwoju.</p> <p>9. Prowadzenie działań na rzecz odnowy i rozwoju wsi Wola Wysoka, poprzez czynny udział członków Stowarzyszenia w życiu wsi. 10. Rozbudowa bazy kulturalno-rekreacyjno-sportowej. 11. Podejmowanie i wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną oraz rozwój turystyki i agroturystyki.</p> <p>12. Prowadzenie różnych form działalności edukacyjnej, szkoleniowej, instruktażowej, warsztatowej, seminaryjnej, muzyczno-rozrywkowej.</p> <p>13. Promowanie walorów turystycznych, sportowych, przyrodniczych, kulturowych i regionalnych województwa łódzkiego, a w szczególności Gminy Skierniewice</p>
--	--	--	--

Tab. 22. Ochotnicze straże pożarne wpisane do KRS z siedzibą na terenie powiatu skierniewickiego

Lp.	Nr KRS	Nazwa stowarzyszenia	Adres siedziby stowarzyszenia	Cele stowarzyszenia
1.	0000233079	Ochotnicza Straż Pożarna w Białyninie	Białynin 32a 96-130 Głuchów	<p>1. prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami.</p> <p>2. branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń. 3. informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.</p> <p>4. rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.</p> <p>5. wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej oraz ze statutu</p>
2.	0000231987	Ochotnicza Straż Pożarna w Bolimowie	Ul. Żabia 2a, 99-417 Bolimów	j/w
3.	0000426563	Ochotnicza Straż Pożarna w Borowinach	Borowiny 22a, 96-100 Skierniewice	j/w
4.	0000266781	Ochotnicza Straż Pożarna w Borysławiu	Borysław 40a, 96-130 Głuchów	j/w
5.	0000206937	Ochotnicza Straż Pożarna w Byczkach	Byczki 108 96-126 Godzianów	j/w
6.	0000307141	Ochotnicza Straż Pożarna w Celigowie	Celigów 12 96-130 Głuchów	j/w

7.	0000199355	Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowicach	Dąbrowice 195 96-124 Maków	j/w
8.	0000588026	Ochotnicza Straż Pożarna w Dolecku	Doleck 10 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
9.	0000194317	Ochotnicza Straż Pożarna w Drzewcach	Drzewce 166, 96-127 Lipce Reymont.	j/w
10	0000274435	Ochotnicza Straż Pożarna w Franciszkanach	Franciszkań 11a 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
11	0000207152	Ochotnicza Straż Pożarna w Głuchowie	Ul. Piaski 2 96-130 Głuchów	j/w
12	0000200997	Ochotnicza Straż Pożarna w Godzianowie	Ul. Klonowa 19 96-126 Godzianów	j/w
13	0000235161	Ochotnicza Straż Pożarna w Gzowie	Gzów 39a 96-128 Słupia	j/w
14	0000198371	Ochotnicza Straż Pożarna w Jacochowie	Jacochów 31 99-420 Łyszkowice	j/w
15	0000289615	Ochotnicza Straż Pożarna w Jasieniu	Jasień 31 96-130 Głuchów	j/w
16	0000231534	Ochotnicza Straż Pożarna w Janisławicach	Janisławice 40 96-130 Głuchów	j/w
17	0000221832	Ochotnicza Straż Pożarna w Jeruzalu	Jeruzal 64 96-111 Kowiesy	j/w
18	0000201056	Ochotnicza Straż Pożarna w Kawęczynie	Kawęczyn 55 96-126 Godzianów	j/w
19	0000583096	Ochotnicza Straż Pożarna w Kochanowie	Kochanów 39 96-130 Głuchów	j/w
20	0000201032	Ochotnicza Straż Pożarna w Krężcach	Krężce, Ul. Kręta 1 96-124 Maków	j/w
21	0000215469	Ochotnicza Straż Pożarna w Krosnowie	Krosnowa 18 96-128 Słupia	j/w
22	0000207664	Ochotnicza Straż Pożarna w Lipcach Reymontowskich	Ul. Reymonta 8 96-127 Lipce Reymont.	j/w
23	0000220213	Ochotnicza Straż Pożarna w Lisnej	Lisna 1a 96-111 Kowiesy	j/w
24	0000207946	Ochotnicza Straż Pożarna w Lniźnie	Lnisno 68 96-126 Godzianów	j/w
25	0000371447	Ochotnicza Straż Pożarna w Łasiecznikach	Łasieczniki 55 99-417 Bolimów	j/w

26	0000207784	Ochotnicza Straż Pożarna w Makowie	Ul. Przemysław 2 96-124 Maków	j/w
27	0000227602	Ochotnicza Straż Pożarna w Michowicach	Michowice 54 96-130 Głuchów	j/w
28	0000168936	Ochotnicza Straż Pożarna w Miedniewicach	Miedniewice 77h 96-100 Skierniewice	j/w
29	0000233062	Ochotnicza Straż Pożarna w Miłochniewicach	Miłochniewice 65 96-130 Głuchów	j/w
30	0000218124	Ochotnicza Straż Pożarna w Modle	Modła 9a 96-1277 Słupia	j/w
31	0000199931	Ochotnicza Straż Pożarna w Mokrej Lewej	Mokra Lewa 75b 96-100 Skierniewice	j/w
32	0000222274	Ochotnicza Straż Pożarna w Mokrej Prawej	Mokra Prawa 57 96-100 Skierniewice	j/w
33	0000207841	Ochotnicza Straż Pożarna w Mszadli	Mszadla 99 96-127 Lipce Reymont.	j/w
34.	0000255367	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Kawęczynie	Nowy Kawęczyn 31a 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
35	0000394816	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Dworze	Nowy Dwór 47 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
36	00002115033	Ochotnicza Straż Pożarna w Paplinie	Paplin 23 96-111 Kowiesy	j/w
37	0000203901	Ochotnicza Straż Pożarna w Pływi	Płyćwia 104 96-126 Godzianów	j/w
38	0000076156	Ochotnicza Straż Pożarna w Pszczonowie	Pszczonów 42 99-420 Łyszkowice	j/w
39	0000260452	Ochotnicza Straż Pożarna w Rzędkowie Starym	Rzędków Stary 5 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
40	0000201083	Ochotnicza Straż Pożarna w Samicach	Samice 53a 96-100 Skierniewice	j/w
41	0000304523	Ochotnicza Straż Pożarna w Sierakowicach Lewych	Sierakowice Lewe 38c 96-100 Skierniewice	j/w
42	0000197876	Ochotnicza Straż Pożarna w Sierakowicach Prawych	Sierakowice Prawe 2 96-100 Skierniewice	j/w

43	0000181589	Ochotnicza Straż Pożarna w Sierzchowie	Sierzchów 40a, 99-417 Bolimów	j/w
44	0000233156	Ochotnicza Straż Pożarna w Skoczylódach	Skoczylody 30a, 96-130 Głuchów	j/w
45	0000198613	Ochotnicza Straż Pożarna w Słomkowie	Słomków ul. Główna 33 96-124 Maków	j/w
46	0000202968	Ochotnicza Straż Pożarna w Słupiu	Słupia 26 96-128 Słupia	j/w
47	0000249182	Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Rawie	Stara Rawa 30 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
48	0000260457	Ochotnicza Straż Pożarna w Suliszewie	Suliszew 44 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
49	0000200305	Ochotnicza Straż Pożarna w Świętem	Święte Laski 22 96-124 Maków	j/w
50	0000247806	Ochotnicza Straż Pożarna w Trzciannie	Trzcianna 16 96-115 Nowy Kawęczyn	j/w
51	0000225732	Ochotnicza Straż Pożarna w Turowej Woli	Turowa Wola 29 96-111 Kowiesy	j/w
52	0000258515	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Drzewieckiej	Wola Drzewiecka 138 96-127 Lipce Reymont.	j/w
53	0000207791	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Makowskiej	Wola Makowska 25a 96-124 Maków	j/w
54	0000224589	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Pękoszewskiej	Wola Pękoszewska 73 96-111 Kowiesy	j/w
55	0000227182	Ochotnicza Straż Pożarna w Wysokienicach	Wysokienice 43a 96-130 Głuchów	j/w
56	0000194389	Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce Krosnowskiej	Wólka Krosnowska 4b 96-127 Lipce Reymont.	j/w
57	0000217251	Ochotnicza Straż Pożarna w Zagórze	Zagórze 37a 96-128 Słupia	j/w
58	0000205947	Ochotnicza Straż Pożarna w Zapadach	Zapady 81 96-126 Godzianów	j/w
59	0000514237	Ochotnicza Straż Pożarna w Ziąbkach	Ziąbki 41a 99-417 Bolimów	j/w
60	0000217044	Ochotnicza Straż Pożarna w Złotej	Złota 64	j/w

			96-130 Głuchów	
61	0000197789	Ochotnicza Straż Pożarna w Żelaznej	Żelazna 1a 96-116 Dębowa Góra	j/w
62	0000249077	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowych Kęszycach	Nowe Kęszyce 21c 99-417 Bolimów	j/w

Tab. 23. Fundacje z siedzibą na terenie powiatu skierniewickiego

Lp.	Nr KRS	Nazwa	Adres siedziby	Cele fundacji
1.	0000339869	Fundacja im. Wł. St. Reymonta	Ul. Reymonta 24 96-127 Lipce Reymontowskie	<p>1. popularyzowanie twórczości Władysława Stanisława Reymonta w kraju i za granicą we współpracy z:</p> <p>a) fundacją Władysława Reymonta w Kanadzie b) ogólnopolskim klubem szkół reymontowskich c) ogólnopolskim stowarzyszeniem "Nasz Reymont" d) koleją i sympatykami kolei e) samorządami gmin, które kultywują związki z Reymontem</p> <p>2. współpraca i wspieranie samorządowych inicjatyw społecznych, oświatowych, kulturalnych, gospodarczych, w tym inicjatyw z dziedziny ochrony środowiska dla zachowania walorów przyrodniczych i turystycznych wsi i gminy lipce reymontowskie z zachowaniem historycznych tradycji i wartości utrwalonych w powieści „chłopi”</p> <p>3. promowanie młodych pisarzy wywodzących się ze środowisk wiejskich oraz popularyzowanie ich twórczości</p> <p>4. inicjowanie i finansowanie prac naukowo badawczych o życiu i twórczości Władysława Stanisława Reymonta</p>
2	0000608396	Fundacja „Bolimów 1915”	Kolonia Bolimowska Wieś 38B 99-417 Bolimów	<p>działania na rzecz: a. poprawy stanu świadomości historycznej społeczeństwa, wychowania młodego pokolenia w duchu patriotyzmu, pielęgnowania i przekazywania młodemu pokoleniu historii niepodległościowej, b. propagowania i rozwijania idei wolnego i solidarnego społeczeństwa, c. gromadzenia i ochrony historycznych przedmiotów i zasobów archiwalnych, d. prowadzenia badań naukowych, opracowywania i publikowania dokumentów, wspomnień i świadectw oraz popularyzowanie wiedzy historycznej, e. gromadzenia i ochrony zabytków, f. wspierania muzealnictwa, g. wspierania Bolimowskiego muzeum techniki militarnej i użytkowej w Joachimowie Mogiłach, h. wspierania ruchu kolekcjonerskiego oraz rekonstruktorskiego, i. ratownictwa i ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego państwa, j. likwidacji skutków klęsk żywiołowych i innych zagrożeń oraz pomoc ich ofiarom,</p>

				<p>k. podnoszenia świadomości ekologicznej oraz kształtowania postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, l. odzyskania i zabezpieczenia zaginionych, ukrytych i skradzionych czy porzuconych zabytków,</p> <p>m. wspomagania innych podmiotów w zakresie realizacji statutowych celów fundacji</p> <p>n. wspierania związku harcerstwa polskiego i ochotniczych straży pożarnych,</p> <p>o. wspieranie wszelkiej działalności edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, p. wspieranie i kultywowanie łowiectwa, tradycji, etyki i kuchni łowieckiej, q. wspieranie i kultywowanie regionalnych tradycji kulinarnych, r. wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji</p>
3	0000622220	Fundacja Kontra/Banda	Stary Wylezin 25 96-111 Kowiesy	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie, promowanie i wspieranie rozwoju nauki, edukacji i wychowania - wspieranie, popularyzowanie i uprzywilejowanie kultury, w tym nowatorskich oryginalnych działań; - ochrona, popularyzowanie sztuki, dziedzictwa narodowego, dóbr kultury i tradycji; - promowanie profesjonalnej i amatorskiej działalności artystycznej i edukacyjnej; - wspieranie rozwoju i aktywizacja wspólnot, społeczności lokalnych; - inicjowanie i wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych; - promowanie ekologii i ochrony środowiska poprzez działania Kulturalne
4	0000710550	Fundacja Szlaki Doliny Rawki	Ul. Michała Kajaka 18 99-417 Bolimów	<p>organizowanie, wspieranie i rozwijanie szlaku kajakowego rzeki Rawki.</p> <p>propagowanie idei poszanowania ochrony i współżycia z przyrodą poprzez turystykę kajakową, rowerową, końską, pieszą, sport i edukację, publikację, projekty naukowe i popularnonaukowe oraz poprzez organizowanie imprez</p>
5	0000712539	Fundacja Instytut Rozwoju Rzeczypospolitej	Ul. Reymonta 15 96-127 Lipce Reymont.	<p>1. wspieranie i upowszechnianie edukacji oraz nauki, 2. wspieranie i upowszechnianie kultury, sztuki oraz tradycji, 3. ochrona dóbr kultury, 4. wspieranie kultury fizycznej i sportu, krajoznawstwa, turystyki, a także wypoczynku dzieci oraz młodzieży, 5. inicjowanie i rozwijanie w młodych ludziach pasji oraz zainteresowań, 6. wspieranie osób szczególnie uzdolnionych, a także osób niemogących realizować swoich przedsięwzięć z uwagi na brak środków finansowych lub inne przeszkody życiowe, 7. podejmowanie oraz wspieranie działań polegających na przygotowaniu młodych ludzi do służby na rzecz kraju i jego mieszkańców w zmieniającym się świecie, 8. wspieranie i umacnianie więzi rodzinnych oraz międzypokoleniowych, 9. pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, niepełnosprawnym, potrzebującym indywidualnego wsparcia oraz wyrównywanie</p>

				szans życiowych ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, 10.pomoc osobom pokrzywdzonych przestępstwem, świadkom oraz osobom im najbliższym, 11.tworzenie, rozbudowa i wzmacnianie sieci pomocy ofiarom przestępstw oraz zapobieganie przestępczości, 12.podejmowanie, a także propagowanie działań wspierających osoby oraz rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, w szczególności w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz współzależnień, przeciwdziałania patologiom społecznym i rozwiązywania konfliktów w rodzinie, 13.propagowanie alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, 14.podejmowanie i wspieranie działań w zakresie dobroczynności, 15. Propagowanie wolontariatu, 16.organizowanie i finansowanie szkoleń oraz kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, a także pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, 17.wspieranie działań na rzecz bezpieczeństwa, porządku publicznego oraz obronności,18. wspieranie rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, promowanie postaw proobywatelskich oraz proobronnościowych
6	0000875861	Fundacja Impresja	Zagórze 37 96-128 Słupia	opieka nad dziećmi i młodzieżą, promocja nauki, oświaty i wychowania, wspieranie i upowszechnianie kultury i sztuki, edukacja społeczna, promocja kultury
7	0000894874	Fundacja Dar Serc	Jeruzal 7 96-111 Kowiesy	a)wspieranie działań na rzecz zachowania, restauracji i rewitalizacji obiektów sakralnych i zabytkowych, b)wspieranie kultury i sztuki, ochrona dóbr kultury, dziedzictwa sakralnego i dziedzictwa narodowego, c)promowanie i organizacja działalności charytatywnej i wolontariatu, d)prowadzenie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, wspieranie integralnego rozwoju człowieka – psychicznego, duchowego, fizycznego i społecznego realizowane w sposób zgodny z wartościami chrześcijańskimi, rozwijanie, propagowanie i wspieranie inicjatyw, postaw i działań mających na celu integrację i reintegrację oraz aktywizację społeczną i zawodową grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym – środowisk osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich zagrożonych patologiami, młodzieży oraz wszystkich tych, którzy nie potrafią poradzić sobie z problemami dnia codziennego, zmniejszenia poziomu wykluczenia społecznego oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, prowadzenie i wspieranie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, i)prowadzenie i wspieranie działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży, j) prowadzenie i wspieranie działalności

				na rzecz turystyki i krajoznawstwa, k) inicjowanie, rozwijanie, propagowanie i wspieranie inicjatyw, postaw i działań mających na celu ochronę środowiska i zdrowego stylu życia, l) prowadzenie i wspieranie działalności na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, m) aktywizacja społeczności lokalnych
8	0001027039	Fundacja Fundukrhelph	Strzyboga 40h 96-115 Nowy Kawęczyn	działalność w zakresie wspomagania uchodźców oraz innych osób poszkodowanych w wojnie w Ukrainie

II 7.3. Zakład Aktywności Zawodowej Balcerów

Zakład Aktywności Zawodowej Balcerów jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo jednostką utworzoną przez Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska” w celu zatrudnienia osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności i osób zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną.

ZAZ działa od września 2020 r., stale współpracuje z psychologiem i doradcą zawodowym.

Jednym z głównych zadań Zakładu Aktywności Zawodowej jest rehabilitacja zawodowa, społeczna oraz medyczna osób niepełnosprawnych i przygotowanie naszych pracowników do podjęcia zatrudnienia w przyszłości na otwartym rynku pracy.

Na potrzeby Zakładu Aktywności Zawodowej został wyremontowany i przystosowany parter budynku, mieszczący się w Balcerowie 15c; oraz zaadaptowany budynek gospodarczy z przeznaczeniem na kurnik. Posiadamy również ok. 0,25 ha ziemi i dwa tunele foliowe o pow. ok 350 m², przeznaczone pod uprawę warzyw i roślin.

ZAZ Balcerów pracuje na bazie dwóch pracowni – rolniczo-ogrodniczej zajmującej się uprawą roślin, chowem kur niosek i produkcji jaj oraz pracowni rzeczy różnych – zajmującej się wytwarzaniem rękodzieła i wykonywaniem prac zleconych.

Na dzień 20.03.2024 r. w ZAZ zatrudnionych jest 18 pracowników z niepełnosprawnością znaczną i umiarkowaną na stanowiskach rolnik/ogrodnik, w tym na 0,55 etatu pracuje 8 pracowników, natomiast na stanowisku rękodzielnik 10 pracowników – wymiar 0,55 etatu. 7 pracowników to mieszkańcy powiatu skierniewickiego. W ZAZ zatrudniony jest również personel: dyrektor – 1 etat; rehabilitant – 1 etat; instruktor pracowni rolniczo – ogrodniczej - 2 etaty; instruktor rzeczy różnych - 2 etaty.

II 8. Sytuacja oświatowa

II 8.1. Placówki oświaty

Powiat skierniewicki jest organem prowadzącym dla:

- Zespołu Szkół w Bolimowie;
- Zespołu Szkół w Głuchowie;
- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogiczna w Skierniewicach.

Źródłem finansowania zadań oświatowych jest m.in. oświatowa część subwencji ogólnej, która wyniosła:

- w roku 2021: 3 363 922 zł.;
- w roku 2022: 3 112 449 zł.

Największą część subwencji oświatowej otrzymuje ZS w Głuchowie. W drugiej kolejności jest to Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skierniewicach, a na trzecim ZS w Bolimowie.

Tab. 24. Podział subwencji oświatowej na 2022 rok dla poszczególnych placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Skierniewicki

Nazwa Placówki	Kwota subwencji		
Zespół Szkół w Bolimowie	766 817,00 zł		
Zespół Szkół w Głuchowie	1 488 356,00; w tym:		
	Ucz. technikum	Ucz. niepełosp.	KKZ
	1.248.101,43	96 729,26	143 525,31
PPPP w Skierniewicach	814.801,74		
	Zadania ogólne	WWR	
	729.464,90	85.336,84	

Źródło: Raporty o stanie oświaty

Liczba etatów nauczycieli uwzględnionych przy kalkulacji subwencji oświatowej dla powiatu skierniewickiego jest zmienna w czasie.

W poniższej tabeli przedstawiono, jak kształtuje się stan kadry w latach 2021-2022 we wszystkich placówkach oświaty, dla których organem prowadzącym jest powiat skierniewicki.

Z zestawienia dostępnych danych widać, że łączna pula etatów nauczycieli obniżyła się w ciągu roku o 5,56%.

Najwięcej nauczycieli jest zatrudnionych w ZS Głuchów, a najmniej w Poradni Psychologiczno-Pedagogiczna w Skierniewicach.

Widać również wyraźnie, że w całej kadrze pedagogicznej zdecydowanie przeważają liczebnie nauczyciele z najwyższym stopniem awansu zawodowego (dyplomowani) – w roku 2021 stanowili oni 53,53%, a w roku 2022 już 60,14%. Natomiast najmniej jest nauczycieli na początku swojej drogi zawodowej czyli stażystów (stanowią oni odpowiednio: 7,66% w 2021 roku i 3,24% w roku 2022). Zatem liczba ta zmalała w ciągu jednego roku, a jednocześnie nie wzrósł odsetek nauczycieli kontraktowych. Może to świadczyć o niskim zainteresowaniu wykonywaniem zawodu nauczyciela przez młodych adeptów tej profesji.

Tab. 25. Liczba etatów nauczycieli uwzględnionych przy kalkulacji subwencji oświatowej na 2021 i 2022 rok.

Liczba etatów nauczycieli uwzględnionych przy kalkulacji subwencji oświatowej na 2021 rok					
Placówka	Etaty nauczycieli z podziałem na stopnie awansu				Razem
	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	
ZS Bolimów	2,25	3,58	0,53	7,27	13,63
ZS Głuchów	1	3,60	5,23	9,42	19,25
PPPP w Skierniewicach	0	0,50	3	6	9,50
Ogółem	3,25	7,68	8,76	22,69	42,38
Liczba etatów nauczycieli uwzględnionych przy kalkulacji subwencji oświatowej na 2022 rok					
Placówka	Etaty nauczycieli z podziałem na stopnie awansu				Razem
	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	
ZS Bolimów	0,3	3,01	0,51	8,63	12,45
ZS Głuchów	1	2,77	5,36	9,44	18,57
PPPP w Skierniewicach	0	0,	3	6	9,00
Ogółem	1,3	5,78	8,87	24,07	40,02

Źródło: Raporty o stanie oświaty

II 8.2. Zespoły Szkół

W dwóch poniższych tabelach przedstawiono dane na temat liczby uczniów, oddziałów, średniej liczby uczniów w oddziale oraz kadry pedagogicznej i niepedagogicznej w Zespołach

Szkół w Bolimowie oraz w Głuchowie – dla porównania na przestrzeni roku szkolnego 2021/2022 i 2022/2023.

Z porównania poniższych danych wynika m.in., że:

- liczba oddziałów w obu placówkach nie uległa zmianie, lecz średnia liczba uczniów w oddziale nie wykazuje znaczących wahań,
- liczba uczniów zwiększyła się o 17% w ZS Bolimów, a w ZS Głuchów zmalała o 3%,
- w ZS Bolimów zaszły znaczne zmiany w stanie zatrudnienia kadry pedagogicznej: w ciągu jednego roku szkolnego doszło do odwrócenia proporcji osób zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy oraz znacznie zmalała pula łączna etatów (o 41%).

Tab. 26. Struktura ZS w Bolimowie w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023

Rok szkolny	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Kadra pedagogiczna (etaty pedagogiczne)		Pracownicy niepedagogiczni
				Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze	
2021/2022	107	5	26,8	Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze	3,5
				15	11	
				Razem etaty: 21,86		
2022/2023	125	5	25	Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze	3
				7	13	
				Razem etaty: 12,98		

Źródło: Raporty o stanie oświaty

Tab. 27. Struktura ZS w Głuchowie w roku szkolnym 2021/2022 i 2022/2023

Struktura ZS w Głuchowie w roku szkolnym 2021/2022						
Rok szkolny	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczba uczniów w oddziale	Kadra pedagogiczna (etaty pedagogiczne)		Pracownicy niepedagogiczni
				Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze	
2021/2022	134	5	26,8	Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze	3,5
				15	11	
				Razem etaty: 21,86		
2022/2023	130	5	26	Zatrudnieni w pełnym wymiarze	Zatrudnieni w niepełnym wymiarze	3,5
				14	11	
				Razem etaty: 21,93		

Źródło: Raporty o stanie oświaty

II 8.3. Działania Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skierniewicach

Organem prowadzącym Powiatową Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną jest Powiat Skierniewicki. Nadzór pedagogiczny sprawuje Kuratorium Oświaty w Łodzi Delegatura w Skierniewicach. Rejon działania Poradni obejmuje dziewięć gmin Powiatu Skierniewickiego, tj.: Skierniewice, Bolimów, Głuchów, Godzianów, Kowiesy, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Słupia.

Pod opieką Poradni znajduje się w 2023 r. 61 placówek oświatowych, w tym: 3 żłobki, 15 przedszkoli, 41 szkół podstawowych (w tym 8 oddziałów przedszkolnych), 2 szkoły ponadpodstawowe oraz 28 wychowanków Centrum Administracyjnego do obsługi Placówek Opiekuńczo- Wychowawczych w Strobowie.

Kadrę pedagogiczną Poradni stanowią następujący specjaliści:

- 4 pedagogów terapeutów, w tym oligofrenopedagodzy,
- 3 psychologów, w tym jeden z uprawnieniami zawodoznawstwa,
- 2 logopedów z uprawnieniami neurologopedii,
- w kadrze jest także dwóch terapeutów SI.

W Poradni działa Zespół Orzekający, którego członkiem jest lekarz konsultant.

Poradnia koordynuje porady lekarskie specjalisty psychiatrii dzieci i młodzieży, które są realizowane w siedzibie poradni. Porady lekarskie są bezpłatne dla Klientów Poradni, w kosztach partycypuje Powiat oraz Gminy z terenu Powiatu Skierniewickiego.

Kadrę niepedagogiczną stanowi zatrudniony referent.

Poradnia świadczy usługi bezpłatnie.

W Poradni funkcjonuje Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, w którym pracuje większość specjalistów poradni. Zajęcia rehabilitacyjne dla dzieci w ramach WWRD prowadził specjalista fizjoterapii z przygotowaniem pedagogicznym.

Do głównych zadań poradni należy:

- udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej, w tym prowadzenie badań diagnostycznych dzieci i młodzieży, w tym badań przesiewowych i obserwacji funkcjonowania dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy terapeutycznej dzieciom i młodzieży,
- realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję placówek oświatowych,
- organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące podstawowych działań Poradni z podziałem na lata szkolne 2020/2021 i 2021/2022. Z tym że należy koniecznie zauważyć, iż przedstawione informacje dotyczą okresu epidemii koronawirusa, a co za tym idzie nie są w pełni miarodajne,

z uwagi na rozliczne i zmienne w czasie restrykcje sanitarne, a także wymóg wprowadzenia nauczania i pracy zdalnej. Rozliczne działania dla rodziców, nauczycieli i uczniów z lat 2020-2022 koncentrowały się właśnie na potrzebach związanych z panującą sytuacją.

Na przykład na początku epidemii - w roku szkolnym 2020-2021 – w ramach wspomagania pracy szkół zrealizowano zdalnie następujące zadania z myślą o nauczycielach:

- Przygotowano i rozesłano do wszystkich szkół prezentację multimedialną wraz z komentarzem nt. „Zapewnienia wysokiej jakości wsparcia psychologiczno – pedagogicznego wszystkim uczniom z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych (zgodnie z kierunkami polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2020/2021)”.
- Utrzymywano stały kontakt z dyrektorami /koordynatorami szkół i przedszkoli celem monitorowania sytuacji uczniów.
- Rozesłanie do szkół broszury informacyjnej nt. „Dojrzałości szkolnej”.
- Opracowano i rozesłano do przedszkoli infografiki dla rodziców z zakresu profilaktyki logopedycznej:
  - ✓ „Najważniejsze zjawiska w procesie rozwoju mowy”
  - ✓ „Najczęściej występujące wady wymowy”
  - ✓ „Jak dbać o prawidłowy rozwój mowy dziecka?”

Tab. 28. Działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Skierniewicach w l. 2020-2022

Rodzaj działania	Liczba działań w roku szkolnym	
	2020/2021	2021/2022
Diagnoza specjalistyczna		
Prowadzenie diagnozy psychologicznej	240	280
Prowadzenie diagnozy pedagogicznej	212	278
Prowadzenie diagnozy logopedycznej	79	86
Prowadzenie diagnozy z zakresu Integracji Sensorycznej	12	11
Badania Screaningowym Audiometrem Tonalnym (SAT)	5	Brak zgłoszeń
Diagnoza predyspozycji zawodowych	6	7
Diagnoza z użyciem narzędzie TROSKA	-	6
Konsultacje specjalistyczne (psycholog, pedagog, logopeda)	-	245
RAZEM	106 os.	913 os.
Terapia		
Prowadzenie indywidualnej i grupowej terapii psychologicznej	29 os.	33 os.
Prowadzenie indywidualnej i grupowej terapii pedagogicznej	16	18 os.
EEG Biofeedback	3	6 os.
Terapia rodzin	-	3 os.
Terapia Integracji Sensorycznej w ramach WWR	11 os.	17 os.

Prowadzenie terapii logopedycznej (w tym m.in. Metoda Johansena, Metoda Krakowska)	31	36
Wczesne Wspomaganie Rozwoju	16	21
RAZEM		134
Pomoc dla rodziców	684 os.	
Prelekcje tematyczne dla rodziców, konsultacje indywidualne		ponad 170 os.
Pomoc dla nauczycieli		
Spotkania indywidualne i rozmowy telefoniczne z dyrektorami szkół dotyczące sytuacji uczniów, przesyłanie informacji drogą mailową,		97 os.
Konsultacje indywidualne		
Szkolenia		
Pomoc dla dzieci i młodzieży		
Warsztaty psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży, zajęcia warsztatowe w grupie dzieci 5-6 letnich, spotkania online wspierające i motywujące uczniów podczas nauczania zdalnego, Obchody Europejskiego Tygodnia Świadomości Dysleksji Warsztaty dla dzieci „Jesteśmy jak puzzle – tworzymy całość”	250 os.	86 os.

Źródło: Sprawozdania PCPR

II 10. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Począwszy od roku 2020 stale i wyraźnie rośnie liczba osób powyżej 16 roku życia, które uznano za osoby niepełnosprawne na mocy Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Skierniewicach. W latach 2020-2023 liczba ta wzrosła o 46%.

W przypadku liczby osób do 16 roku życia widać wahania na przestrzeni lat. Niemniej, biorąc pod uwagę jedynie dane za lata końcowe widać wzrost o 14,1% w ciągu ostatnich czterech lat.

Wśród osób niepełnosprawnych na terenie powiatu skierniewickiego zdecydowanie przeważają osoby powyżej 16 roku życia. Nie ma za to wyraźnej tendencji przy podziale na płeć. W roku 2019 i 2022 przeważały liczebnie kobiety, a w pozostałych latach mężczyźni, z tym że nie są to bardzo duże różnice. Np. w 2023 roku 52,06% wszystkich osób uznanych za niepełnosprawne na mocy Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Skierniewicach stanowili mężczyźni.

Inaczej jest w przypadku osób w wieku do 16 roku życia – pod względem liczebności zdecydowanie przeważają mężczyźni. Np. w roku 2023 stanowili oni 65,16% ogólnej liczby osób niepełnosprawnych w tym przedziale wiekowym.

Tab. 29. Liczba osób powyżej 16. roku życia zaliczonych do osób niepełnosprawnych

	Płeć	2019	2020	2021	2022	2023
POWIAT SKIERNIEWICKI	K	219	164	189	220	244
	M	209	185	195	195	265
RAZEM (K+M)		428	349	384	415	509

Źródło: dane Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Skierniewicach

Tab. 30 Liczba osób do 16. roku życia zaliczonych do osób niepełnosprawnych.

	Płeć	2019	2020	2021	2022	2023
POWIAT SKIERNIEWICKI	K	35	19	24	27	31
	M	43	46	37	45	58
RAZEM (K+M)		78	65	61	72	89

Źródło: dane Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Skierniewicach

II 12. Kultura

II 12. 1. Instytucje kultury

Miejska Biblioteka Publiczna im. Władysława Stanisława Reymonta w Skierniewicach wykonuje zadania powiatowej biblioteki publicznej dla Powiatu Skierniewickiego od 2000 roku. Każdego roku Prezydent miasta Skierniewice i Zarząd Powiatu Skierniewickiego podpisują porozumienie dotyczące powierzenia zadań powiatowej biblioteki publicznej dla Powiatu Skierniewickiego. Zadania powiatowej biblioteki publicznej realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. Władysława Stanisława Reymonta w Skierniewicach są następujące:

1. Udzielanie instruktażu w zakresie prowadzenia dokumentacji bibliotecznej ze zwróceniem uwagi na wszystkie zmiany i aktualizacje problemów w bibliotekarstwie publicznym. Organizowanie przepływu informacji o normach, standardach, przepisach i innych elementach warsztatu bibliotekarskiego w obrębie powiatowej sieci bibliotecznej.
2. Doradztwo merytoryczne odnośnie prawidłowego realizowania zadań statutowych przez sieć bibliotek funkcjonujących na terenie powiatu.
3. Pomoc przy doborze, zakupie, opracowaniu i reklasyfikacji zbiorów raz przeprowadzaniu bieżącej selekcji zbiorów.
4. Prowadzenie zbiorczej dokumentacji w zakresie nabytków i ubytków dla sieci bibliotecznej w powiecie.
5. Umożliwienie obsługi osób niepełnosprawnych poprzez organizację punktów z „książką mówioną” w poszczególnych bibliotekach gminnych w powiecie.
6. Organizacja i koordynacja pracy informacyjnej bibliotek publicznych w powiecie.
7. Pośrednictwo w zakresie międzybibliotecznych wypożyczeń dla mieszkańców powiatu.
8. Opieka i pomoc merytoryczna przy przeprowadzaniu skontrum księgozbiorów w placówkach samorządowych.

9. Ocena merytoryczna całokształtu pracy poszczególnych bibliotek na zlecenia władz samorządowych.

10. Pomoc merytoryczna przy realizowaniu przez biblioteki programów kulturalno-oświatowych.

11. Popularyzacja konkursów powiatowych, wojewódzkich, ogólnopolskich.

12. Doksztalcanie i doskonalenie zawodowe kadry bibliotecznej.

13. Pomoc w zakresie komputeryzacji bibliotek.

14. sporządzanie analiz, statystyki, dokumentacji pracy gminnych bibliotek samorządowych w powiecie poprzez:

a) sporządzanie rocznej sprawozdawczości dla GUS,

b) gromadzenie dokumentacji statystycznej z zakresie sieci, zbiorów i czytelnictwa.

c) kompletowanie sprawozdań miesięcznych, opracowywanie kwartalnych analiz statystycznych,

d) sporządzanie opisowych, rocznych sprawozdań z działalności bibliotek na potrzeby władz wojewódzkich, gminnych i własnych.

15. Realizacja wszelkich innych zadań uzgodnionych z władzami gminnymi, powiatowymi oraz Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną w Łodzi.

Biblioteka pod swoją opieką ma 16 bibliotek: 9 bibliotek gminnych i 7 filii bibliotecznych. 5 bibliotek spośród 9 bibliotek gminnych są samodzielnymi instytucjami kultury (działają w Głuchowie, Kowiesach, Makowie, Nowym Kawęczynie, Dębowej Górze). Biblioteki w Bolimowie, Godzianowie, Lipcach Reymontowskich i w Słupi działają w ramach Ośrodków Kultury.

Powiat Skierniewicki na podstawie zawartego porozumienia, co roku na realizację powyższych zadań przekazuje Miastu Skierniewice dotację. W roku 2023 kwota dotacji wynosiła 70 000 zł, w roku 2022 68 000 zł, w roku 2021 63.000 zł, w roku 2020 60.000 zł., zaś w roku 2019 kwota dotacji wyniosła 55.000 zł. Co oznacza, że wysokość dotacji przeznaczanej przez powiat skierniewicki wzrosła o 27,27% w ciągu ostatnich 5 lat.

Dotacja przekazywana jest w miesięcznych transzach do 20 dnia każdego miesiąca. Miasto przesyła Powiatowi informacje kwartalne i roczne o wykorzystaniu środków finansowych i przebiegu realizacji zadań rzeczowych .

II 12.2. Cykliczne wydarzenia

Wydarzenia kulturalne organizowane corocznie przez Powiat Skierniewicki:

- styczeń – „Święta łączą ludzi” czyli Kolędowanie ze Starostą;
- luty – Podsumowanie Roku Sportowego w Powiecie Skierniewickim;
- marzec – Powiatowy Dzień Kobiet;
- marzec – Powiatowy Dzień Sołtysa;
- maj – Powiatowe Święto Rodziny;

- lipiec – Powiatowy Ekologiczny Rajd Lata
- sierpień – Dożynki Powiatu Skierniewickiego.

II 12.3. Popularyzacja kultury

Powiat Skierniewicki jest wydawcą informatora „Kwartalnik Powiatu Skierniewickiego”. Ponadto Starostwo Powiatowe w Skierniewicach współpracuje z wydawcą tygodnika „Głos Skierniewic i Okolicy”. Współpraca polega na wydawaniu raz w miesiącu wkładki pt. „Wieści z Powiatu”.

Dodatkowo Starostwo Powiatowe w Skierniewicach współpracuje z lokalną rozgłośnią radiową – Radio RSC. Współpraca polega min. na nagrywaniu cyklicznych audycji, które są nadawane dwa razy w miesiącu w radio i obejmują tematyką dziedziny życia kulturalnego, oświatowego, gospodarczego czy inwestycyjnego z Powiatu Skierniewickiego.

Powiat Skierniewicki popularyzuje dziedzictwo kulturowe naszej Małej Ojczyzny poprzez współpracę z zespołami ludowymi działającymi w powiecie, którymi są:

- Kapela Ludowa „Ziemia Skierniewicka”;
- Zespół Ludowy „Ziemia Słupiecka”
- Dziecięco-Młodzieżowy Zespół Ludowy „Głuchowiaci”;
- Zespół Ludowy RELAKS
- Dziecięcy Zespół Ludowy „Białyńskie Nutki”.

II 13. Stan bezpieczeństwa publicznego

II 13.1. Przestępczość

Zgodnie z danymi GUS⁴ w 2022 roku w powiecie skierniewickim stwierdzono 433 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,45 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego (19,38) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (22,81).

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie skierniewickim wynosi 62,20% i jest nieznacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa łódzkiego (65%) oraz znacznie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski (71%). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu skierniewickiego najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 6,80 (wykrywalność 54%) oraz przeciwko mieniu - 5,50 (wykrywalność 34%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,69 (100%), o charakterze gospodarczym - 2,51 (52%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,26 (100%).

⁴ Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_skierniewicki#poziom-przestepczosci.

II 13.2. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe

Na terenie Powiatu Skierniewickiego działają 62 ochotnicze straże pożarne, wymienione w tabeli nr 22.

II 14. Sytuacja mieszkaniowa i infrastruktura

Jak podaje GUS⁵, w 2022 roku w powiecie skierniewickim oddano do użytku 154 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,07 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego (5,58) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (6,31).

Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie skierniewickim to 12 826 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 339 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Liczba mieszkań w latach 1995–2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

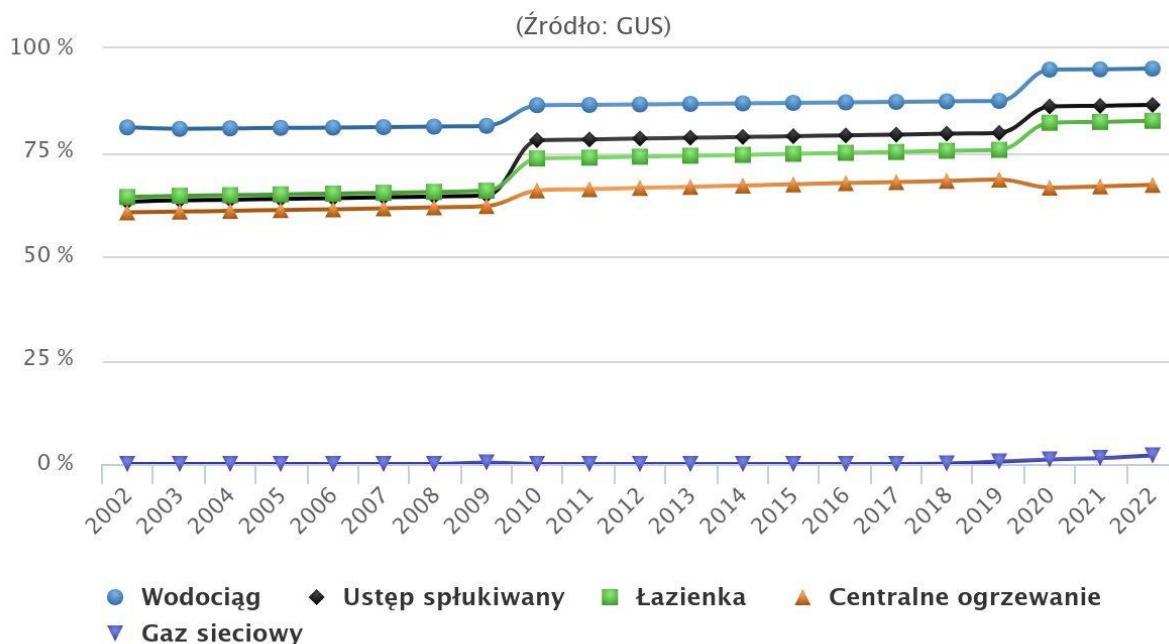
100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie skierniewickim to 5,70 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa łódzkiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku w powiecie skierniewickim to 141,60 m² i jest znacznie większa od

⁵ Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_skierniewicki#nieruchomosci.

przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa łódzkiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 95,12% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 86,43% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 82,58% mieszkań posiada łazienkę, 67,20% korzysta z centralnego ogrzewania, a 2,08% z gazu sieciowego.

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002–2022

www.polskawliczbach.pl

II 15. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach realizuje zadania wynikające z przepisów:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Realizowane zadania służą również szeroko pojętej profilaktyce i przeciwdziałaniu uzależnieniom oraz ich następstwom dla życia rodzinnego oraz społecznego. PCPR realizuje przede wszystkim:

- Wspieranie rodziny w kryzysie;
- Pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudności życiowych (organizowanie i prowadzenie poradnictwa rodzinnego, interwencja i monitorowanie w sprawach przemocy w rodzinie, pomoc rodzinom osób uzależnionych, pomoc socjalna w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w rozwiązywaniu problemów, kierowanie do odpowiednich instytucji, wspomaganie);
  - Budowanie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin dotkniętych kryzysem (współpraca z GOPS-ami, Sądem, kuratorami, policją, PPPP, CAAdOPO-W, szkołami) ;
  - Opiekę i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki;
  - Rodzinną pieczę zastępczą;
  - Pomoc i wsparcie dla rodzin zastępczych;
  - Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych;
  - Umieszczanie dzieci i młodzieży w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, zgodnie z postanowieniem sądu;
  - Programy pomocy dziecku i rodzinie;
  - Wsparcie i pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom;
  - Pomoc w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Jak była o tym mowa w poprzednich rozdziałach diagnozy, w zakresie udzielania pomocy osobom i rodzinom borykającym się z problemami uzależnienia i przemocy Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od wielu lat współpracuje ze Skierniewickim Stowarzyszeniem Rodzin Abstynenckich „Ametyst”, które w ramach „Programu wspierania rodzin w kryzysie” prowadzi Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W poniższej tabeli zestawiono dane dotyczące wsparcia zapewnianego przez specjalistów z Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, skierowanego do osób uzależnionych i współuzależnionych na przestrzeni lat 2021-2023.

Z porównania danych wynika, że oferta Ośrodka cieszy się o lat zainteresowaniem na bardzo wyrównanym poziomie – dotyczy to korzystania z konsultacji telefonicznych i online w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, udziału w grupach społeczności klubowej oraz udziału w wydarzeniach (Abstynencki rodzinny spływ kajakowy, Ogólnopolski Zlot Rodzin Abstynenckich w Małym Cichym).

Znamiennym wyjątkiem jest stale wzrastające zainteresowanie osób uzależnionych z oferty porad w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym. Liczba beneficjentów Punktu wzrosła w ciągu ostatnich trzech lat o 28,26%.

Tab. 31. Działania kierowane do osób uzależnionych i współuzależnionych w l. 2021-2023 przez Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Rodzaj działania	2021	2022	2023
Prowadzenie pierwszego kontaktu z osobami uzależnionymi i ich rodzinami w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym (8 razy w miesiącu po 3 godziny)	46 osób	54 osoby	59 osób
Dyżur telefoniczny i internetowy prowadzony przez członka zarządu Stowarzyszenia w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym (8 razy w miesiącu po 3 godziny)	Ok. 500 konsultacji	Ok. 500 konsultacji	Ok. 500 konsultacji
Prowadzenie grupy społeczności klubowej (4 razy w miesiącu po 3 godziny)	20-30 osób każdorazowo	20-30 osób każdorazowo	20-30 osób każdorazowo
Abstynencki rodzinny spływ kajakowy	Ok. 100 osób	ok. 100 os.	ok. 100 os.
Udział w Ogólnopolskim Zlocie Rodzin Abstynenckich w Małym Cichym	12 osób	-*	10 osób

Źródło: Sprawozdania PCPR

*W 2022 r. wydarzenie nie odbyło się z powodu restrykcji związanych ze stanem epidemii.

II 16. Zasoby instytucjonalne Powiatu umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych – stan pomocy społecznej.

W każdej z dziewięciu gmin powiatu skierniewickiego funkcjonują:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespoły Interdyscyplinarne realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej;
- sieć gminnych szkół podstawowych;
- przychodnie lekarskie zapewniające mieszkańcom podstawową opiekę zdrowotną.

W strukturach powiatu, jako jednostki organizacyjne działają:

- dwa Zespoły Szkół (w Bolimowie i w Głuchowie);
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, obejmując pomocą uczniów szkół z terenu powiatu;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zabezpieczające i organizujące opiekę dzieciom pozbawionym opieki ze strony rodziców biologicznych, wpiera rodziny zastępcze i usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych i resocjalizacyjnych, domów samotnej matki i innych ośrodków

zapewniających całodobową opiekę i wychowanie osobom kierowanym do nich na podstawie Postanowienia Sądu;

– Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Strobowie w dwóch placówkach opiekuńczo-wychowawczych zabezpieczające opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki ze strony rodziców. Aktualnie w każdej placówce może przebywać 14 wychowanków.

Mieszkańcy powiatu skierniewickiego korzystają również ze wsparcia instytucji i stowarzyszeń zlokalizowanych na terenie Miasta Skierniewice. Są to:

– Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Skierniewicach orzekający niepełnosprawnych mieszkańców powiatu.

– Zakłady opieki zdrowotnej: NZOZ-y, Szpital, Poradnia zdrowia psychicznego, Poradnia leczenia uzależnień, inne poradnie specjalistyczne;

– Instytucje edukacyjne – szkoły ponadpodstawowe, szkoły policealne, uczelnie wyższe;

– Powiatowy Urząd Pracy;

– Stowarzyszenia w ramach dotacji przekazywanej w drodze otwartych konkursów ofert na realizację zadań z zakresu promocji i ochrony zdrowia mieszkańców powiatu skierniewickiego (Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich AMETYST) i działania na rzecz osób niepełnosprawnych – wielospecjalistyczna rehabilitacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej (Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Wspólna Troska”);

– Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”;

– Stowarzyszenie Hospicjum im. Anny Olszewskiej;

– Fundacja „Chodźmy Razem”;

– Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

III. BILANS STRATEGICZNY W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE POWIATU SKIERNIEWICKIEGO – ANALIZA SWOT

Tab. 32. Analiza SWOT w zakresie problemów społecznych na terenie powiatu skierniewickiego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zaplecze kadrowe i instytucjonalne, • doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej, • liczne działania profilaktyczne adresowane do rodziców, uczniów i nauczycieli, • Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” przez policję i pomoc społeczną. • rozumienie problemu przez władze samorządu 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna sytuacja demograficzna (ujemny przyrost naturalny i spadek liczby mieszkańców o 1,6% w l. 2002-2023), • Bierna postawa rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów, • Uzależnienie się rodzin od pomocy społecznej jako umiejętność przystosowanie się do trudnej sytuacji oraz jako preferowany model życia,

<ul style="list-style-type: none"> • Działalność Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Stowarzyszeniu Rodzin Abstynenckich Ametyst w Skierniewicach • Bogata oferta Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. • Przeważająca liczba mieszkańców jest w wieku produkcyjnym (59,3%). • Na przestrzeni ostatnich trzech lat ogólna liczba osób doznających przemocy domowej zmalała o 25%, • Tendencje spadkowe w liczbie stwierdzanych na terenie powiatu przestępstw p/ rodzinie i opiece, • Systematyczna likwidacja barier architektonicznych i społecznych z myślą o osobach niepełnosprawnych • funkcjonowanie ZAZ na terenie powiatu, • korzystne położenie geograficzne w pobliżu dużych aglomeracji (Warszawa, Łódź). 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezrobocie, zła sytuacja ekonomiczna rodzin – np. z powodu inflacji, • Mało rozbudowany na terenie powiatu sektor organizacji pozarządowych sprofilowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej, • Na terenie powiatu skierniewickiego istnieje deficyt podmiotów realizujących zadania na rzecz wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej, mających charakter interdyscyplinarny, bądź specjalistyczny (np. punkty konsultacyjne, punkty interwencji kryzysowej, poradnie życia rodzinnego, telefony interwencyjne, telefony zaufania, schroniska i hostele). • Brak na terenie gmin grup wsparcia i grup samopomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, • Brak warunków do wykonania egzekucji eksmisji wobec sprawców przemocy (brak pomieszczeń tymczasowych w zasobach gmin), • Na terenie powiatu nie ma WTZ (mieszkańców powiatu biorą udział w WTZ na terenie powiatów ościennych: Miasto Skierniewice, powiat rawski i powiat brzeziński),
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • integracja współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym, • Możliwość pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, • Zmiany zasad finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej, • Korzystanie w większym stopniu z potencjału i zasobów organizacji pozarządowych, • rozwój współpracy i partnerstw lokalnych oraz zaangażowanie społeczności lokalnych w proces rozwoju, • Funkcjonujące ogólnopolskie Telefony Zaufania, • Dalsze doskonalenie zawodowe kadr, • Systematyczne monitorowanie sytuacji w rodzinach oraz wczesne diagnozowanie zagrażających im problemów, • Dobrowolny udział osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywny wpływ epidemii COVID-19 na wiele aspektów życia społeczno-gospodarczego, • Zjawisko rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz alienacja i marginalizacja grup społecznych, • Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, • Występowanie problemów uzależnień, • Zaniedbywanie emocjonalne dziecka - małe zainteresowanie po stronie rodziców problemami dzieci i sposobami spędzania przez nie czasu wolnego, • emigracja zarobkowa osób wykształconych oraz młodych do większych ośrodków lub za granicę kraju, • Brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach ryzykownych i kryzysowych, • starzejące się społeczeństwo, • Niespójność i występowanie luk w przepisach prawnych z zakresu problematyki przeciwdziałania problemom społecznym,

<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości społecznej i wiedzy na temat prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziny, • Realizowana przez powołane podmioty procedura „Niebieskie Karty”, • Kontynuowanie likwidacji barier architektonicznych i społecznych z myślą o osobach niepełnosprawnych • rozwój rodzinnych form opieki zastępczej (Rodzinne Domy Dziecka, zawodowe rodziny zastępcze), • podniesienie poziomu świadomości społecznej (w tym m.in. w zakresie zdrowego stylu życia i potrzeby profilaktyki), 	<ul style="list-style-type: none"> • Mała przejrzystość zasad finansowania działalności różnych instytucji i organizacji pomocowych, • Skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej, • dziedziczenie wykluczenia społecznego oraz marginalizacji, • zjawisko „wyuczonej bezradności”, • zmiany prawne utrudniające realizację długofalowych działań z zakresu lokalnej polityki społecznej, • Niepewna sytuacja międzynarodowa przy granicach Polski.
---	---

IV. CZĘŚĆ STRATEGICZNA

IV 1. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja oraz misja w zakresie polityki społecznej powiatu skierniewickiego na najbliższe siedem lat zostały opracowane w oparciu o wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej i analizy SWOT.

Wizja w sensie strategicznym stanowi docelowy i pożądaný obraz przyszłej społeczności lokalnej na terenie powiatu skierniewickiego. Wizja umożliwia sformułowanie misji, która definiuje zamierzenia, aspiracje oraz wyraża kierunki działania powiatu z zakresu polityki społecznej. Określenie misji przyczynia się do skoncentrowania wysiłków na realizacji ustalonych kierunków działania przy dokonaniu racjonalnej alokacji posiadanych zasobów.

Wizja i misja polityki społecznej powiatu skierniewickiego na lata 2024-2030 przedstawiają się następująco:

Wizja
Powiat Skierniewicki jest miejscem bezpiecznym i przyjaznym, dzięki prowadzeniu zintegrowanych działań dla rozwiązywania problemów społecznych.
Misja
Powiat Skierniewicki realizuje zadania publiczne w celu otwarcia nowych i lepszych perspektyw na podniesienie jakości i poziomu życia mieszkańców w sposób wolny od marginalizacji, w tym przede wszystkim z myślą o osobach zagrożonych wykluczeniem społecznym.

IV 2. Cele polityki społecznej

Tab. 33 Cele strategiczne

CEL STRATEGICZNY I: ZAPEWNIENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPIERANIA DZIECI I RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI W WYPEŁNIANIU SWOICH RÓL ORAZ SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ			
Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Partnerzy	Wskaźniki realizacji
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego	PCPR	Ośrodki pomocy społecznej, Starostwo Powiatowe	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych akcji informacyjnych (ogłoszenia w prasie i internecie, plakaty, informatory, obchody dnia rodzicielstwa zastępczego).
Pozyskanie i szkolenie kandydatów do pełnienia roli rodzin zastępczych oraz kwalifikowanie do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	PCPR	Ośrodki adopcyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba kandydatów, • Liczba rodzin, które ukończyły szkolenia i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne, • Liczba utworzonych zawodowych rodzin zastępczych
Profesjonalizacja pieczy zastępczej, w tym poprzez specjalistyczne szkolenia dla kadr, rdd i rodzin zastępczych	PCPR	przedstawiciele instytucji pracujących z rodziną i dzieckiem, zewnętrzne podmioty szkoleniowe	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń i ich uczestników, • Liczba spotkań w ramach grupy wsparcia i liczba uczestników • Liczba rodzin korzystających z pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej i innej, • Liczba udzielonych porad
Integracja środowiska rodzin zastępczych poprzez organizację spotkań okolicznościowych	PCPR	-	Liczba spotkań.
Zapewnienie środków do wypłaty rodzinom zastępczym świadczeń pieniężnych fakultatywnych i obligatoryjnych	PCPR	-	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym przyznawane są świadczenia, • Kwota i przeznaczenie wypłaconych świadczeń.
Udzielanie różnych form wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej	PCPR	ośrodki pomocy społecznej, sądy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba indywidualnych programów Usamodzielnienia • Liczba osób, którym przyznano pomoc finansową, • Liczba osób opuszczających pieczę zastępczą po uzyskaniu pełnoletności; • Wysokość środków finansowych wypłacanych dla usamodzielnianych wychowanków; • Liczba pism wspierających o przydział mieszkania;

- Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego

CEL STRATEGICZNY II: POLEPSZENIE STANDARDÓW ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Partnerzy	Wskaźniki realizacji
Wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie ograniczeń rozwojowych oraz niepełnosprawności	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	-	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydanych opinii i orzeczeń, • Liczba osób biorących udział w terapii
Realizacja programów i Projektów adresowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin	PCPR		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba realizowanych programów/projektów. • Kwota wydatkowana na realizację programów/projektów • Liczba osób objętych programem/projektem
Dofinansowanie ze środków PFRON do realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych	PCPR		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób/ podmiotów którym udzielono dofinansowania • Kwota udzielonego dofinansowania
Prowadzenie orzecznictwa pozarentowego	Starostwo Powiatowe – Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności		Liczba wydanych orzeczeń
Umożliwienie osobom niepełnosprawnym udziału w formach wsparcia dziennego (m.in. WTZ, ZAZ, ŚDS, domach i klubach seniora)	Powiat	PCPR, ngo	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba placówek • Liczba uczestników
Prowadzenie lub zlecenie prowadzenia całodobowych placówek zajmujących się osobami starszymi i chorymi		Podmioty prowadzące placówki	Liczba placówek działających na rzecz osób starszych i chorych

**CEL STRATEGICZNY III:
BUDOWA SKUTECZNEGO SYSTEMU
PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU Z POWODU PRZEMOCY
DOMOWEJ I UZALEŻNIEŃ**

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Partnerzy	Wskaźniki realizacji
Wzrost skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Skierniewickiego, w szczególności poprzez realizację celów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Skierniewickim na lata 2024-2030	PCPR		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba powołanych zespołów interdyscyplinarnych. • Liczba osób stosujących przemoc domową biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym i psychologiczno-terapeutycznym. • liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy. • Liczba szkół realizujących programy profilaktyczne. • Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych. • Liczba form wsparcia w zakresie pracy socjalnej z rodziną problemową.
Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zapewnienie pomocy dla osób uzależnionych			<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w zakresie problemów alkoholowych. 2. Liczba podjętych inicjatyw na rzecz ograniczenia spożycia alkoholu i innych używek.

**CEL STRATEGICZNY IV:
ZAPEWNIENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH
ROZWOJOWI LOKALNEGO TRZECIEGO
SEKTORA JAKO PARTNERA SAMORZĄDU ORAZ
WARUNKÓW DO PROFESJONALIZACJI POMOCY
SPOŁECZNEJ**

Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Partnerzy	Wskaźniki realizacji
Działania informacyjne zachęcające do powoływania nowych i rozwijania dotychczasowych ngo	PCPR	ngo	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba ngo i inicjatyw nieformalnych operujących na terenie powiatu, • Liczba nowozałożonych w gminie ngo i inicjatyw nieformalnych,
Budowa mechanizmów efektywnej współpracy z sektorem pozarządowym w celu delegowania zadań z	PCPR	ngo	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba współpracujących organizacji/institucji publicznych, • Liczba zadań publicznych powierzonych do realizacji ngo,

zakresu profilaktyki i przeciwdziałania problemom społecznym			<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość środków przeznaczonych dla ngo na realizację powierzonych zadań
Organizowanie lub umożliwienie udziału w szkoleniach, seminariach, wizytach studyjnych i konferencjach z myślą o kadrze pomocy społecznej	PCPR	Zewnętrzne firmy szkoleniowe	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń i innych wydarzeń, • Liczba uczestników, • Liczba i zakres uzyskanych certyfikatów specjalistycznych
Zakup/subskrypcja fachowej literatury przedmiotu/czasopism branżowych	PCPR		Liczba zakupionych publikacji książkowych, elektronicznych lub periodyków

IV 3. Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Przewiduje się, że poprzez wdrożenie działań określonych w niniejszej Strategii zostaną osiągnięte następujące, trwałe zmiany w życiu społeczności powiatu skierniewickiego:

1. Wzmocnienie i usprawnienie systemu pieczy zastępczej, w szczególności poprzez zapewnienie wystarczającej liczby miejsc i warunków w rodzinnej pieczy zastępczej;
2. Zapewnienie lepszego startu w dorosłe życie wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą.
3. Poprawa funkcjonowania osób starszych oraz niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia;
4. Zmniejszenie skali występowania problemów wychowawczych w rodzinie.
5. Wzrost świadomości społecznej w zakresie różnych form zjawiska przemocy i zmiana postaw społecznych wobec identyfikowania oraz reagowania na zachowania przemocowe;
6. Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy;
7. Redukcja liczby osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą oraz zapobieganie eskalacji przemocy w danej rodzinie;
8. Powiększenie oferty świadczonych usług w zakresie pomocy społecznej;
9. Lepsza współpraca z sektorem pozarządowym, innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz instytucjami publicznymi.
10. Profesjonalizacja lokalnego trzeciego sektora jako ważnego partnera dla samorządu w prowadzeniu polityki społecznej;
11. Podwyższenie kapitału kompetencji kadr pomocy społecznej.

V CZĘŚĆ ZARZĄDCZA

V 1. Zarządzanie realizacją strategii

System zarządzania realizacją Strategii stanowi konieczny element planowania strategicznego, przyczyniający się do osiągnięcia prognozowanych zmian w zakresie objętym Strategią. W procesie zarządzania Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030 uczestniczą:

- Rada Powiatu Skierniewickiego – pełni nadzór nad bieżącą realizacją strategii,
- Zarząd Powiatu Skierniewickiego – kieruje sprawozdania z realizacji Strategii na Sesje Rady Powiatu Skierniewickiego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach – koordynuje wdrażanie i monitorowanie Strategii poprzez gromadzenie dokumentacji związanej z realizacją Strategii, sporządzanie raportów w oparciu o otrzymane dane od jednostek realizujących poszczególne zadania.

Realizatorzy zadań strategicznych są zobowiązani składać co roku sprawozdania na temat podjętych działań z zakresu realizacji Strategii.

Koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skierniewickiego na lata 2024 – 2030 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach przy wsparciu innych instytucji powiatowych, gminnych oraz podmiotów ekonomii społecznej.

V 2. Monitoring, wdrażanie, aktualizowanie Strategii

Wdrażanie Strategii rozpocznie się wraz z podjęciem uchwały w sprawie zatwierdzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skierniewickiego na lata 2024-2030 przez Radę Powiatu Skierniewickiego. Okres realizacji Strategii określono na lata 2024– 2030.

Po podjęciu Uchwały tekst Strategii zostanie zamieszczony na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach oraz przekazany przez koordynatora realizatorom, jednostkom organizacyjnym i partnerom. Następnie podmioty odpowiedzialne podejmą się realizacji zadań i prowadzenia sprawozdawczości zawierającej wskaźniki monitoringu, na podstawie których powstanie coroczna ocena realizacji Strategii, odnosząca się bezpośrednio do konkretnych celów strategicznych.

Ocena stopnia realizacji celów Strategii będzie dokonywana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach co najmniej raz w roku na podstawie danych uzyskanych od podmiotów realizujących poszczególne zadania ujęte w Strategii.

Monitorowanie realizacji Strategii służy w szczególności:

- weryfikacji – czy zostały osiągnięte założone wskaźniki,

- modyfikacji - czyli wprowadzaniu do Strategii aktualizacji wynikających z uwarunkowań, które nie zostały wcześniej uwzględnione lub uległy zmianie.

Na podstawie uzyskanych informacji i wniosków wyciągniętych ze stałego monitoringu Strategii opracowane zostanie sprawozdanie roczne z realizacji zadań. Sprawozdanie będzie przedstawiane przez Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach Zarządowi Powiatu Skierniewickiego oraz Radzie Powiatu Skierniewickiego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Skierniewickiego będzie realizowana w szczególności poprzez niżej wymienione programy:

- Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową;
- Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową;
- Program rozwoju pieczy zastępczej;
- Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Należy pamiętać, że na w trakcie realizacji i monitorowania Strategii mogą zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które będą charakteryzowały podejmowane działania. Z kolei na potrzebę modyfikowania celów i zadań strategii mogą złożyć się zmienne w czasie potrzeby społeczne, narastanie poszczególnych problemów społecznych, jak również zmiany stanu prawnego i sytuacji gospodarczej.

V 3. Finansowanie Strategii

Ze względu na długi okres obowiązywania niniejszego dokumentu szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii jest co najmniej wysoce utrudnione. Na dzień opracowywania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030 ustalono, że środki finansowe na zaplanowane w Strategii działania będą pochodziły z:

- budżetu powiatu skierniewickiego (w tym budżetów jednostek organizacyjnych powiatu),
- dotacji z budżetu państwa w ramach dofinansowania realizacji zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa w ramach finansowania realizacji zadań zleconych,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środków zewnętrznych (pochodzących m.in. z Unii Europejskiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej) na realizację programów oraz projektów,
- środków pozyskanych przez organizacje pozarządowe,
- budżetów gmin.